

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Előfizetési árak:
Hivatalban átvéve:
1 évre ..... 10 k.
6 hónapra ..... 6 k.
Helyben házhoz hordva:
1 évre ..... 20 kor.
6 hónapra ..... 12 k.
Postán szállítva:
1 évre ..... 24 kor.
6 hónapra ..... 14 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hét fő ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratot visszavételére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 88. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1916 április 16.

Légi harc Csernovitz felett.

Orosz hadszíntér. Budapest, április 15. (Hivatalos.) Tegnap reggel 5 óra után 7 ellenséges repülőgép, köztük négy harci repülő jelent meg Csernovitz és a várostól északra fekvő vasuti telepek felett. Elbáritására néhány repülőgépünk szállt fel, amelyeknek Csernovitz felett 2 óráig tartó légi harcban sikerül az egyik ellenséges repülőt 30 lépéssről lelőni. Az ellenséges repülőraj elmenekült. Az eltalált repülőgép Bojannál az orosz vonal és a mi vonalunk közt zuhant le és ágyúink tüzeben megsemmisült. Az ellenséges megfigyelő meghalt. A mi repülőgépeink sértetlenül tértek vissza. Egyébként a tegnapi nap úgy Galiciában, mint északkeleti harcunk más szakaszain is aránylag nyugodtan telt el.

A Col di Lana állandó tűzben.

Olasz hadszíntér. Budapest április 15. (Hivatalos.) A Mrzli Vhren csapataink az ellenségnek a tőlük elvett előállítások ellen irányuló újabb támadásait visszavertük. A Plöcken szakaszon ma éjszaka az aknavetők élénk tevékenységet fejtettek ki. A Col di Lana csúcsát az olaszok állandóan lövik. A Sugana szakaszon az ellenség közeledési kísérleteit visszautasítottuk.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, április 15. (Hivatalos.) Nincs esemény. Höfer.

Volt berlini nagykövetünk nyilatkozata.

Budapest, április 25. (Saját tudósítónktól.) A 8 órai ujság tudósítója meginterjuvotta Szögyény-Marich László gróf, volt berlini nagykövetünket. Szögyény-Marich elragadtatással nyilatkozott a németbirodalmi kancellárnak minap elmondott beszéde felett, amelynek minden mondatából kisugárzott a biztos győzelem tudata. Teljesen egyetért vele, nem csak a béke, hanem a győzelem felé törekszünk. Asquith és Bethmann-Hollweg nyilatkozatát egyformán fontosnak tartja.

Amerikai csapatok benyomultak mexikói területre.

Budapest, április 15. (Saját tud.) Newyorkból jelentik: Amerikai csapatok 400 mértföldnyire behatoltak Mexikó területére. Washingtonban nagy nyugtalansággal figyelték Karanza tábornok csapatainak visszavonását.

A francia hullám-támadások összeomlanak.

Berlin, április 15. A nagyhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az angoloknak egy erősebb előretörését a St. Eloitól délre levő tolosérállások ellen kézigránáthare után teljesen visszavertük. Az Argonnokban és ettől keletre helyenkint élénk tűzérési és aknaharc folyt. A Maas baloldalián az ellenség a Morte Hommeon és a Bois de Corbeauxtól és a Bois de Cumierestől délre levő állásaink ellen fokozott tűzérési tevékenységgel támadást készített elő. Ezt a támadási kísérletet megsemmisítő tüziünk miatt, amelyet a Maas mindkét partjáról a készenlétbe helyezett csapatok ellen irányítottunk, csak néhány zászlóalj tudták keresztülvinni, a Morte Homme ellen. A hullámszerű támadások az ellenség legsúlyosabb veszteségei közt vonalaink előtt omlottak össze. Az ellenség egyes emberei, akik árkaikba nyomultak, itt közelharcban estek el.

A Maas jobb oldalán, valamint a Voivre sikon a harci tevékenység lényegében heves tűzérési harcra szorítkozott. Az ellenség két gyengébb kézigránát támadása Douaumont erődtől délnyugatra eredménytelen maradt.

Meghiúsult orosz támadások.

Keleti hadszíntér.

Az oroszoknak tegnap Dünaburgtól északnyugatra megismételt helyi támadó kísérletei ugyanarra a sorsra jutottak, mint az előző napon a Szervecnél, Korelicitől dél-

Csak azoknak a cigarettázóknak,
kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet:
MODIANO-clubspecialité szívarkahüvelyek

Orvostanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem színnyomás,
és minden hüvelyben benne van viznyomással a gyáros aláírása: *J. D. Modiano*

Főraktár: Heller és Seidmann uraknál Nagyváradon.

keletre. Gyengébb ellenséges erők heves tüzzel előkészített előretöréseit könnyű szerrel megbiúsítottuk.

Balkán hadszíntér.

Lényeges esemény nem történt. (Min. eln. sajtóosztálya.)

Katonák a mezőgazdaságért.

Budapest, április 15.

A napisajtó és a gazdasági sajtó egyforma melegséggel emlékezett meg a honvédelmi miniszter azon igazán üdvös intézkedéséről, hogy a miniszterium közelében honvédelmi gazdasági tanácsot szervezett, amely a termelés fennakadt szekerét kerék vágásba hozni igyekszik.

Tulajdonképpen ma már az egész háború a hadseregellátás: a lőszer és a kenyér kérdése. A harctéri helyzet nagyban és egészben olyan, hogy nagyobb arányú hadműveletek egyetlen fronton sem várhatók és ellenfeleinkben a győzelemnek csak az a halvány reménye él, hogy lassunként megőrlik a központi hatalmakat, a fronthoz vonják az összes munkaerőt, a nyersanyag-bevitelt megakadályozzák, s így, ha elfogy a kenyér és megállnak a gyárak, kardesapás nélkül kénytelenek leszünk békét kérni. Nekik persze könnyű a dolguk, mert hiszen még a katonailag legjobban igénybevétt Franciaország helyett is az ipari és mezőgazdasági termelést Amerika végzi.

A helyzet ilyen való alakulásának tudatában a magyar honvédelmi miniszter különösen azon a téren volt kénytelen beavatkozni a békés termelés munkába, amely téren eddig a hadi érdekek kizárólagossága volt a döntő. Eddig a honvédelmi miniszterium csupán a katonaságot látta el emberanyaggal, tekintet nélkül, vagy csekély tekintettel arra, hogy ebből a mezőgazdasági termelésre milyen fennakadások származhatnak. Amint azonban egyszer nyilvánvalóvá lett, hogy a háborút nemcsak a frontra vitt emberek száma, hanem a hadviselés és a termelés munkáskezeinek egyenlő biztosítása dönti el, a két érdek egyensúlyozását a honvédelmi miniszternek kellett kezébe venni.

A tanács elnöke előterjesztette, hogy a katonai legénység gazdasági munkákra 3-5 hétre nagyobb számban szabadságot tartott, azonkívül munkásokoztagokban való kivezénylése is elrendeltetett. Mezőgazdasági munkákra ezenkívül 48 törvényhatóság részére majdnem 11 000 lovat kölcsönöztek ki. A lábbadozó osztagoknál 10-15 holdas konyhakertészeteket állítottak fel.

A cséplőgépezézők és gőzekések szabadságolása, továbbá a hadifoglyoknak a gazdasági munkáknál való alkalmazása szintén megvitatás tárgyát képezte és erre vonatkozólag a miniszter megnyugtató kijelentéseket tett.

A legtöbb vármegyében most folyik a hadifoglyok szétosztása. Tekintettel arra, hogy az elmúlt év óta 14 korosztály minden épkézláb emberét elvitték katonának, s így a mezőgazdaságban általános munkásihiány észlelhető, a hadifoglyok kérelmezése az idén igen nagy arányokat öltött. Természe-

tes, amikor kétféle millió munkáskez hiányzik, ezt 7-800 000 hadifoglylyal nagyon nehéz pótolni. A törvényhatóságok tehát jelentősen kevesebb hadifoglyot kaptak, mint amennyit a gazdák kértek. Hogyan történjék tehát most a hadifoglyok igazságos szétosztása? A legtöbb vármegye munkabizottsága tetóván állt ezzel a kérdéssel szemben.

Egyesek a kérelmek beérkezésének sorrendje szerint akarták a hadifoglyokat kiosztani; mások a szerint, hogy a kérelem és a kontingentált fogoly-létszám milyen arányban van egymáshoz, a kért foglyok egyegyedét, egyharmadát, vagy felét javasolták kiutálni a kérelmezőknek. Sőt került fel olyan bizarr ötlet is, hogy a hadifoglyokat ki kell sorsolni.

Nem tudjuk, hogy a honvédelmi miniszter elé ezek a tárgyalások hirtelen milyen formában jutott el. Kétségtelen azonban, hogy itt olyan fogas kérdésről van szó, amelyre a bürokrácia hasztalan keres pályafutást akár a rendelkezésekben, akár a törvénykönyvben. Itt csak a gazda szakértelme mutathatja meg a kivezető utat.

Mindenekelőtt tudnunk kell azt, hogy a mezőgazdasági munka részint állandó, félbe nem szakítható tevékenység (állat-ápolás stb.), részint szezonmunka (szántás-vetés, aratás) s annak megfelelően a kis- és a nagyüzemek egyaránt megvan a maga törzse épűgy, mint az ezredeknek, vagy a századoknak, a szezonmunkákra pedig a tartalékosai és népfőlkölői az időszakos munkások személyében.

A törzs a kisgazdaságoknál maga a gazda, vagy annak kaszaképes fia, aki az állatokat is gondozza és az igaerővel jár. A nagyobb gazdaságoknál a törzs az intézkedés jogát gyakorló fő és az iga mellett szolgálatát teljesítő cselédek. A hadiszolgálat ezt a törzset erősen megbolygatta, minthogy 18 évtől 50 évig minden épkézláb férfit elvitték katonának. A felmentések csak kis mértékben enyhítettek ezen a helyzeten és elenyésző csekély azon gazdaságok száma is, ahol a hadbavonult törzset az otthonmaradt 50-70 éves korban levő férfiak pótolhatják.

Amikor a honvédelmi miniszter kieszközölte a katonák 2-5 heti szabadságolását mezőgazdasági munkára, akkor ezen a hiányon csak csekély mértékben segített, mert hiszen nem szezonmunkák végzése itt a lényeg, hanem a gazdaság gerincét képező állandó munkaerő biztosítása, a megszakítást nem tűrő gazdasági teendők elvégzésére. Ezt a hiányt csak a katonai szolgálat alól leendő felmentéssel és állandóan kiadott hadifogly, internált vagy rabmunkásokkal lehet pótolni.

A hadifoglyok tehát elsősorban nem mint mozgó munkaerő, hanem a gazdasági törzsmunka erejének pótlásául veendő fegyelmbe. Ha ezenfelül marad hadifogly, azt azután szezonmunkára is fel lehet használni.

Hogyan alakul ilyen beosztás mellett a mezőgazdasági munka további szervezete? A törzs biztosítja az üzemvitel folytonosságát a gazdasági év végéig. Az egyes időszakokban növekedett mezőgazdasági munkát pedig olyan erővel kell ellátni, amint éppen akad. Így szántáshoz, terményhordo-

záshoz kirendelhető a közérő, kölcsönadható a katonaló. Természetesen mindig figyelembe kell venni, hogy a kocsis és a ló kocsis nélkül még nem iga és a katonai lovak sem tudnak munkát végezni, ha velük kísérő nem jön, aki az eke szarvát vagy a gyepelőt megfogja.

Sokkal könnyebb a női és a gyermekmunkaerővel végezhető gazdasági munkák biztosítása, különösen a kapásnövények megmivelése itt a probléma maeja a hadisegély, amelynek olyan formát kellene adni, hogy ez ne legyen a munkakerülés prémiuma, hanem a hadsegeles asszony és gyermek annak rendje és módja szerint végezze mindazt, ami ma a termelés sikeréhez elengedhetetlenül szükséges. Az ilyen munkákra pedig ne csak a falusi asszonyokat és gyermekeket, hanem a városok kényesebb lakóit is igénybe lehet venni.

Egyébként, amint ezt többször is hangsúlyoztuk már, célszerű volna, ha a honvédelmi miniszter kissé bepillantana az ipari üzemek, sőt a városi közüzemek munkaviszonyaiba. Ezek faluról még most is vonják magukhoz a munkaerőt, holott ezzel a mezőgazdasági termelés s a közfelvilágosítás alapjaira fognak fejszét. Éppen itt volna az ideje, hogy a honvédelmi miniszter ne csak ennek a vándorlásnak vessen véget, hanem erőteljes visszavándorló folyamatot indítson a faluba, illetőleg a mezőgazdasági termeléshez.

A Pénzüntézeteki Központ és a nagyváradi bankok.

Hiemesch Frigyes akciója.

A biharmegyei pénzüntézetek tulajdonos része tegnap este bizalmas értekezletet tartott az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Közp. Takarékpénztárban Hiemesch Frigyes, az O. M. B. főnökének elnöklésével.

Az értekezlet egyhangúlag azt az óhajtását fejezte ki, hogy egy nagyváradi intézet vezetősége a Pénzüntézeteki Központ igazgatósági tagja legyen s kívánja, hogy egy választmányi és egy felügyelőbizottsági tagsági helyet kapjon.

Hiemesch Frigyes elnök lelkes szavakban hívta fel a pénzüntézeteket, hogy a Pénzüntézeteki Központba lépjenek be mindnyájan, mert ez közös érdekük. A jól megokolt és érvekben gazdag beszédre

Fényes Manó válaszolt a Nagyváradi Takarékpénztár.

Adorján Ármán dr a Pénzüntézetek Országos Szövetségének nagyváradi fiókja,

Csáky György a Nagyszalontai Takarékpénztár képviselőjében válaszoltak s elismerésüket fejezték ki az elnöknek meggyőző beszédéért.

A beszéd hatásaként valamennyi pénzüntézet belépett a Pénzüntézeteki Központ kötelékébe.

Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesíti a rézgálicot.

A „Peronoszpor“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitűnő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 2 korona Használati utasítással. 10 kilós próbacsomagot utánvét mellett szállít.

Viszontelárusítóknak engedmény!

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselő Budapest, VII. Damjanich-u. 30.

Tüzér és repülőharcok Szaloniki előtt.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) A Reuter-ügynökség jelenti Szalonikiból: A Ghevgheli és Dolran szakaszokon a tüzerharcok megkezdődtek. Husz francia repülőgép 150 bombát dobott le az ellenséges állásokra.

Buvárhajóink működnek a szaloniki öbölben

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Szalonikiból Madridba érkezett jelentés szerint a buvárhajók tevékenykedése a szaloniki öbölben mostanában rendkívül nagy mértékben emelkedett. Április eddigi folyamán 3 nagy antant csapat szállító hajót süllyesztettek el, amelyek a Földközi tenger nyugati része felől Szaloniki kikötőjébe igyekeztek bejutni.

Nem lesz általános védkötelezettség Angliában.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Londonból a Reuter-ügynökség jelenti: A Daily Chronicle szerint tegnap minisztertanács volt, azonban az ujoncozás kérdésében nem jutottak elhatározásra.

Londonból jelentik, hogy az angol kormány az általános védkötelezettség ellen döntött, azonban minden 18 éves ifjút felhívják katonai szolgálattételre.

Bonyolódik a buvárhajók ügye.

Budapest, április 15. (Saját tud.) Washingtonból jelentik: Az elszüllyesztett hajók ügyében Németországnak az Unióhoz intézett válaszcímjegyzéke kormánykörökben rossz benyomást keltett.

Washingtonból jelentik: Hir szerint Wilson elnök az Unió kormányának bejelentette, hogy a buvárhajók ügyében a jogsértést bizonyító anyagot 48 órán belül a német kormány elé terjeszti és egyszersmind felszólítja a német kormányt, miszerint vallja be, hogy hajlandó-e az Amerikának tett ígéreteit őszintén beváltani.

Megtámadták az indiai alkirály hajóját.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Azt a gőzöst, amelyen az új indiai alkirály, Thelinford Indiába utazott, ellenséges buvárhajó megtámadta, azonban eredmény nélkül.

Az antant erőszakoskodása a görög csendőrökön.

Budapest, április 15. (Saját tud.) A Kölnische Zeitung jelenti Szalonikiból: Az antant szövetséges csapatok a görög csendőröket eltávolították a határról és lefegyverezve őket Macedónia felé internálták. A görög kormány szigorúan elrendelte, hogy a csendőrök visszatérjenek Szalonikibe.

Genadiev szabadon bocsátása

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Genadievet Boris királyi herceg közbenjárására szabadon bocsátották. A szabadon bocsátott politikust Radoszlavov miniszterelnök kihallgatáson fogadta.

Szerb csapatok érkeztek Szalonikiba.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Szalonikiból jelentik: A szerb csapatok első ujjászervezett része tegnap és tegnapelőtt érkezett meg Szalonikiba.

A franciák dugába dőlt tervei.

Budapest, április 15. (Saját tud.) Berlinből jelentik: A haditudósítók jelentése szerint francia aviatikusok még január hóban röpcédulákat dobtak le Lotharingiában, amelyeken figyelmeztették a lakosságot, hogy hagyják el falvaikat, mert tavasszal nagy offenzívát kezdenek Metz ellen.

Amint a francia foglyok vallomásaiból kiderült, ezt a front átörést április 15 ikére tervezték. A haditudósítók híradásainkhoz hozzáfűzik, hogy ehelyett Verdun ostroma következett be és a franciák óriási, véres veszteségei dacára a német támadás feltartóztatlanul halad előre.

A házbér-fillér progresszív-alapon.

Tárgyalás a tanácsban.

A városi tanács most sürgősen igyekszik a házbér fillér behozatalának kérdését előkészíteni, hogy a költségvetés tárgyalásánál minden részletében kidolgozott javaslattal állhasson a törvényhatóság elé.

Mint már közöltük, a tanács progresszív-alapon akarja a kérdést megoldani és pedig akként, hogy bizonyos lakbér minimum vételessék ki a házbér fillér alól, s a legkisebb kivétési kulcs 2 százalékban kezdődjék.

A városi tanács tegnap rendkívüli ülésben foglalkozott a kérdéssel. Ugy látszik, most már nincs ellenzéke a házbér-fillérek behozatalának a tanács tagjai között, különösen mióta a városi adóhivatal összeállította a házbér bevallások alapján a Nagyváradon fizetett házbérek összegét, amiből kiszámították, hogy azzal, progresszív alapon is elérhető az a bevétel, amellyel a város deficitjét el lehet oszlatni.

A városi tanács a tárgyalás alapjául azt fogadta el, hogy a 200 korona lakbért fizetők mentesek a lakbér fillér fizetés alól. Az ezen felüli lakbérek után fokozatosan 2-5 százalék lenne a házbér fillér.

Felmerült azonban, hogy megfelelő-e az igazságnak, miszerint a nem lakásul szolgáló műhelyek, bolti helyiségek, raktárakért fizetendő bérek is bevonassanak-e és minő százalék alapján a házbér-fillérek fizetés alá. Igaz, hogy ezek a legnagyobb bérösszeget képviselik s így ezek adnák a házbér fillérek igen tekintélyes részét. Azonban, akik ilyen helyiségeket bírnak bérben, másutt már fizetnének házbér-fillért és pedig a lakásuk után. Továbbá éppen a magas boltbérek folytán a kereskedőkre tetemes újabb teher hárulna.

Éppen ezen okokból a város tanácsa e tekintetben még nem állapodott meg, hanem tovább folytatja ezirányban a tanácskozást.

Érzi a városi tanács is, hogy a házbér-fillér behozatalával újabb óriási terhet ró a polgárságra, amelynek elfogadása nemcsak a törvényhatóság egy részénél talál bizonyára nagy ellenzésre, hanem annak elfogadása után a kivétel és behajtás is nagy nehézségekbe ütközik, amellet, hogy egy egész apparatus beállítását kívánja.

Juricskay Barna adóügyi tanácsos kifejezést is adott annak, hogy a házbér-fillér behozatala nem megy valami könnyen, mert a városi adóhivatal jelenlegi személyzetével nem lesz képes az új illetékekkel járó munkák elvégzésére s ahhoz újabb munkaerők felvételére lesz szükség.

A tanács tagjai belátták, hogy ezzel a körülménnyel számolni kell. Ez pedig tetemes összeggel apasztja majd az elérhető eredményt.

Markovits és Weinberger cég tavaszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: felöltők, blousok, pongyolák, alsó szoknyák leibchenek, férfi és női fehérneműek, valamint vásznak, divatkelmék és selymek. Közismert női szabósága a legdivatosabb costumöket a legelőnyösebb árban készít.

Telefon 9-011

Szükségesnek tartja a városi tanács, hogy mielőtt végleges megállapodásra jutna az egész dologban, megismerje azokat a módokat, ahogy más városban kezelik a házbérfilléreket. Miért is megismerik Sopron, Kassa, Budapest és Pozsony városokat, hogy a házbérfillérre vonatkozó szabályrendeletet sürgősen küldjék meg.

Hitvédelmi kurzus urinők számára.

Nagyvárad intelligens urhölgyei számára hitvédelmi kurzust rendeznek; erre vonatkozólag a következő felhívás bocsátott ki:

Felhívás a katolikus urinőkhöz!

Ha valamikor, akkor most kell, hogy megértsük az élet nagy igazságait és megnyissuk előttük ne csak értelmünket, hanem szívünket és akaratomat is.

Nagy idők nagy tanulságait éljük most, de tanuljunk is belőlük, mert hangosan szólunk minden gondolkodó lélekhez.

Minden földi érték alapja inog, recseg-ropog és évszázados áldozatos munka kultúrterméke pillanatok alatt romba dől.

Csak egy érték áll változatlanul, megdöntetlenül: a lelki érték. Azok a lelki javak, melyeket szintén fáradságos munka árán vittünk be a lelkünkbe, a hit örök kincseiből, amit magunkévá tettünk, a gyakorlati keresztény élet által, ez állja ki egyedül a nagy vihart, a szenvedések tűzpróbáját, ez emel fel a szenvedések, a eszűgédések áldozatok napjaiban.

Igen örvendtes esemény, a lelki igé nyek ébredése.

Csak egyet emelek ki, a női világ egyesületi tömörülését.

Nagy erkölcsi súlyt és tartamot akar adni, nem öletszerűen, hanem szisztematikus működés által, a női lelkeknek. Ermelni és védeni akarja a női méltóságot. Egyszóval a lélekmentés magaslatos munkája, eszmeje ragyog ezen egyesületek homlokzatán.

Itt a jelszó: adni és adni, minden vi szontszolgálat nélkül, tehát önzetlenül. De csak az adhat, akinek van, tehát elsőrangú feladat gondoskodni, hogy lelkikultur kincsekben gazdag lelkek legyenek az egyesületben.

E nagy munka megkönnyítését akarjuk előmozdítani az „Apológiai kurzus” megnyitásával, felnöttek rendszeres hitoktatási tanfolyamával.

Kérésrel fordulok a kath. urinőkhöz, akár működnek egyetlenben, akár nem; a család is kis egylet és minden nőnek, anyának a család legfőbb nevelőjének, papjának kell lenni.

Azt hiszem, hogy igen sok megértő lélekre találunk, akiknek igényeit nem elégíti ki az anyagi kultúra, hanem sokan vannak, akik éheznek és szomjúhoznak a lelki kultúra után. Ezek a nagy, magaslatos igényű hölgyek jelentkezzenek gyűjtőveken, sekrestyében, levél útján, hajlandók volnaak e két hetenként a nemes kulturmunkában egy órát a délutáni órákból áldozni, hogy azoknak meghívót küldhessünk.

A jelentkezők számától tesszük függővé az „Apológiai kurzus” megnyitását, részletkérdéseit.

Az előadások teljesen díjtalanul az Orsolya zárda termében lesznek megtartva.

A szervező bizottság nevében

Gálffy Sándor hittanár,
Körös u. 4. sz.

Jakó Gyula halála.

Jakó Gyula törvényszéki bíró e hó 14 én délután 6 órakor szívezhűlésben meghalt.

A váratlanul elhunyt kiváló bíró halála általános részvétet keltett Nagyvárad egész társadalmában. Jakó Gyula tipikus magyar bíró volt, aki egyéniségében sok jellemző vonást megőrzött a régi táblabírók jóvilis kedélyességéből jó szívből és pártatlan igazságszeretetéből. A szeretetreméltó egyénisége a társadalomnak is kedvelt alakjává tette. Egyike volt a nagyvárad kir. törvényszék legtevékenyebb bírúinak, akinek nagy jogászai képzettsége általános elismerésben részesült. Jakó Gyula előbb a debreceni kir. járásbíró volt, majd a körösi járásbíró volt, majd a nagyvárad kir. járásbíró volt, majd a nagyvárad kir. járásbíró volt.

A 62 éves öreg ur hirtelen rosszul lett s mire a hívott orvos megérkezett, már halott volt.

A nagyvárad kir. törvényszék, a kerületéhez tartozó járásbírók és a nagyvárad kir. ügyészség külön gyászjelentést adott ki.

A család gyászjelentése a következő:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, atya, nagyatyja és rokon Szatárdi Jakó Gyula kir. törvényszéki bírónak folyó hó 14 én délután 6 órakor, életének 62-ik, boldog házassága 29-ik évében rövid szenvedés után történt hirtelen elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványait folyó hó 16 án délután 3 órakor fogjuk Rákóczi ut. 9. szám alatt levő házában a református egyház szertartása szerint tartandó ima után a várad olasz sírkertben örök nyugalomra helyettesíteni. Mely végítességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1916. április 14. Áldás és béke hamvairól! Özv. Jakó Gyuláné szül. Buder Juliánna neje. Jakó Erzsébet férj. ifj. Bőszi Zsuzsanna Gézáné leánya, ifj. Bőszi Zsuzsanna Géza veje, Bőszi Zsuzsanna Jánosné unokája, Jakó Berta nővére, Szép Sámuelné szül. Jakó Viktória, Jakó Jenő, Szabó Gyuláné szül. Jakó Piroška, Jakó Sándor, Jakó Polina unokatestvérei, dr. Buder Ferenc, Buder Nándor, Brádi Árpádné szül. Buder Mariska, németi Szokolay Istvánné szül. Buder Margit, özv. László Andorné szül. Buder Adél, Poynár János sógorai és sógorónéi.

A legjobb molyirtó szerek u. m. mirt, Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut. 7/B.

* A Magyar Általános hitelbank helybeli fiókja ügyfelei kényelmére áruosztálya (cukor, gabonacsztály) részére új 10-03 számú telefont szereltetett fel, mely helyközi beszélgetésekre is használható.

Iparosok az iparosok hadiárvéért.

Felhívás!

A háboru vihara kioltotta a műhelyek tüzeit. Iparosaink százai a szerszámot fegyverrel cserélték fel, a békés iparos polgárok küzdenek és meghalnak a veszélyeztetett hazáért. Árván marad sok-sok iparos család, árván marad az ipar. Az ipar árvasága kétszeresen sújtó csapás lesz, ha árván hagyjuk az iparos családokat, ha nem gondoskodunk róla, hogy szerszámot foghassanak azok árvái, hogy tovább szítsák a műhelyek éltető tüzeit.

Az ipar egyet jelent a kultúrával, a polgári jellel. Az ipar teremtetett falukból városokat, kulturálopontokat. Ha megakarjuk menteni a városokat és a kultúrát, hogy a városok megkopva, elnéptelenedve falukká sorvadjanak, biztosítanunk kell már most a jövő iparos nemzedéket, fel kell karolnunk az iparosok árváit, a jövő iparának letéteményeseit, művelt, modern iparosokat kell belőlük nevelni áldozatok árán is. Nem a jótékonyág alamizsna fillérjeivel közelünk hozzájuk, hanem megértő atyai gondoskodással. Az állam fog gondoskodni, hogy egyetlen árva se nélkülözze a mindennapi kenyerét, a társadalom aranyzive felszarítja az árvák könnyeit s meg fogja aranyozni az árvák ünnepnapjait, termékenyíti meg az árvák hétköznapjait is. Minden iparos árvából olyan művelt, értékes iparost kell nevelnünk, amelyet nevelt volna belőlük édesatyjuk.

Igyekezünk pótolni a pótolhatatlant, az iparosok összeségével pótolni az atyát.

E célból a nagyvárad ipartestületi előjáróság az alulírott szervező bizottságot küldte ki, mely bizottság hivatott megszerezni a gondoskodást a hirtelen elhalt iparosok árváiról.

A bizottság elhatározta, hogy gyűjtést indít az iparos árvák neveltetési költségeire, elhatározta, hogy minden iparos hadiárva mellé, egy iparos védnököt állít. E mellett kiterjeszti figyelmét a hadbavonult iparos itthon maradt gyermekeinek nevelésére és annak irányítására. Közbe fog járni, hogy kellő felügyelet hiányában levő iparos gyermekek a társadalom részére értékes elemek gyanánt megmenthetők legyenek.

A bizottság bizvást reméli, hogy kezdeményezése megértő lelkekre talál, úgy az iparosoknál, mint az egész társadalom körében.

A bizottság elhatározta, hogy a közeljövőben iparos nagygyűlést tart e tárgyban. A bizottság ezután bejelenti az iparos árvák gyámolító akciójának megkezdését.

Nagyvárad művelt iparosai és a velünk érző nagyközönség támogatását kérjük. Nagyvárad, 1916. április 14.

A szervező bizottság nevében:

Czeglédi Jeremiás elnök, Dévald László bizottsági jegező, dr. Dajka Endre, Cser János, Tátray Sándor, Lebovits Rudolf, Rendes Vilmos, Zborai Gyula, Vicsay István, Schön Lipót, ifj. Mónus Sándor, Ungerleider Mór, Horváth Gusztáv, Nagy P. István.

Husvétli illatszerek, parfüm és manikür-kasetták, kölnivizek nagy választékban a legcsinosabb kivitelben kaphatók Farkas István „Apolló” Drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut. 7/B

Hozassuk haza elesett hőseinket!

Kedvezményes fuvardij mellett esz közli, a szükséges engedélyeket és okmányokat jutányosan megszerzi.

Hazai föld

harcúeren elesett hősök exhumálási és hazaszállítási vállalat Budapest VIII. Rákóczi ut. 23. I. emelet 16. Előnyös költségvetés díjmentesen.

Bővebb felvilágosítást ad Csillag gyógyszerár Nagyvárad, Zöldfa-utca. Telefon 552.

Ott, ahol a magyar katona harcol

József főherceg a 3-as honvédekhez.

Az olasz fronton nagy és nehéz küzdelem folyik a hadviselő felek legalattamosabb részével, az olaszokkal. A tiroli hegyek, a Koro, a Doberdo de sok magyar dicsőségek lesz örök emléke és örök szégyene az olaszoknak. És ebben a nagy dicsőségben, büszkén mondhatjuk, nagy része van Biharvármegyének, a bihari fiuknak és öreg népfelkelőinknek.

Legujabban a hármashonvédek tüntették ki magukat és szereztek újabb dicsőséget a bihari névnek. A hármashonvédek közül különösen egy zászlóalj tűnt ki a legutóbbi csatákban, amelyek az olaszok véres vereségével végződtek. Ezekben a csatákban vett részt Beöthy Miklós zászlós is, aki négyszer vezette rohamra csapatát. A roham rettenetes pusztítást idézett elő az olaszok soraiban. A roham következtében Beöthy zászlóst magát is érte kisebb baleset és a legközelebbi nyugalomásra kellett szállítani, hogy kipihenhesse magát. Hét napi pihenés után már ismét a rajvonalba ment.

Mikor a nyugalomra felépült, kellemes meglepetés várt a hős zászlósra. Tudatták vele ugyanis, hogy vitézségének elismerésül a kis ezüst éremmel tüntették

ki. A vitézségi érem átadása a szokottnál nagyobb ünneppel ment végbe. A kiváló hősiességgel küzdő zászlóaljából ugyanis összesen 110 ember kapta meg egyszerre a kitüntető éket. Ezt az alkalmat József főherceg felhasználta arra, hogy a hős katonához beszédet intézzen és a kitüntetéseket személyesen tűzte fel a derék katonák mellére.

József főherceg magyarul beszélt a honvédekhez és a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a honvédek hősiességéről. Beszédében többször és nyomatékosan hangzott:

— Ott, ahol magyar katona harcol, ott a győzelem mindig biztos!

A főherceg szavai leirhatatlan hatással voltak a katonákra. A kitüntetések feltűzése után a díszszázad Beöthy Miklós zászlós vezetése alatt elvonult a főherceg előtt. Majd a kitüntetettek tiszteletére bankett volt, hol a főherceget szünni nem akaró óvációban részesítették.

Azóta már ismét a rajvonalba vannak a hősök új babért aratni.

Tavaszi ébredés.

Eloszlott a tél zordsága, a tavasz lehellete megérintette a földet s nyiladozni kezdnek a virágok. A gyümölcsfákat is édes teherként fedi be a sok nyíló virág. A kis hóvirág, fehér nárcisz, jáceint, ibolya, a tavaszi bokrok virágai, mind mind tavaszébredésről regélnek. Elmerül a lelkem a sok istenkéz által szőtt természeti szépségekbe s dalba esendül a lelkem, hogy áldjam az Alkotót. De nini, mi az ott egy kis bokor tövében? Virág! Satnya, színtelen nevét nem is tudom, oda, hol nyílik, nem ér nap-sugár, azt nem gondolja senki, hisz az csak egy igénytelen, satnya vadvirág.

Elmerülve a kis vadvirág nézésébe, hirtelen egy másik kertet lát a lelkem. Ott is látok sok sok bágyadt kis virágot, csak hogy ennek a virágnak nevét ismerem.

— Gyermek a neve.

Igen az életnek is vannak szomorú vadvirágai: azok a gyermekek, kik nem részesülnek ápolásban, nevelésben, gondozásban, hanem ott szenvednek a bűnös légkörben, ahová a nyomor taszítja őket. S vajjon a gyermeklelkek pusztulásának, a lilomok hervadásának szomorú statisztikája vádként kire nehezedik?!

— Az emberiségre, a társadalomra.

Nem tudjátok ti dúsgazdagok, kik palotákban laktok, mi az egy nagy bérház 3-4 emeletén, vagy pincelakásban, szűk, nedves kis szobában 8-10-nek lakni? Férfi, nő, gyermek együtt.

Abban a fojtott levegőben nemesak a falak lesznek penészesek, penész rakódik a lelkekre is.

Nem tudjátok ti anyák, kik selymes vánszobába takarjátok gyöngyöcskés kincseteket, kinek ébredését szolgálja lesi, mi az, egy szennyes rongyokkal telt ágy, rothadó szalma, melyen 8-10 gyermek is alszik. Oh nem tudjátok ti, kik sohasem fordultok meg az igazi — nem a szegénységet értem — nyomor tanyáján: elképzelné, mi van ott. Mert ha tudnátok, kezeiteket önkénytelenül kinyujtaná-

tok a kis penészes vadvirágok után, hogy közülök csak egyet is megmentsetek.

Én tapasztalásból beszélek, saját tapasztalásom nyomán, ismerem a gyermeklelkek sokszor sötét tragédiáját. Kileve éve foglakozom velük. Állandóan tartok házamban 2, sőt többször volt, hogy 3 leánygyermeket, akiket a jótékony kath. egyesületek, a nővédelem buzgó apostolai emeltek ki a nyomorból, vagy inségből, vagy ha nem volt abban részük, védtek meg attól s helyezték a krisztusi szeretet révén pártfogásom alá.

Most is előttem van például a szőke Annus, aki ott felső Magyarországon látott napvilágot, amint tiszta tekintetével rám tekint s mesél a szomorú mindennapjainak külső gyermekkoráról, mikor a téli időben is cipő nélkül járt, ruhája egy kis vékony ing, szeretet helyett ütleget, alszik sötét kamrában falevelek közt, szerencsétlen anyja iszákos, apja elhalt most már 6 is elmenő oda, ahol nincs kin.

Megmentettük a lelkét azaz hogy megciszítottuk, hisz talán sohse volt szenny azon. A tuberkolózis elpusztította őt.

Sok sok gyermekkönyv hullott már keblemre sok sok gyötrődő ifjú lélek tárta fel sebeit — talán azért is szánom úgy az élet elhagyatott vadvirágait.

A hozzám helyezett leányokat, kik közül 12 évtől 20 ig minden korbéli volt, a háztartás körül használok, munkás s vállalkos lelkeket iparkodok az isteni kegyelem erejével nevelni belőlük s örömmel mondhatom, ezen a téren nagyon kevés csalódás ért.

Hogy ezt megtehessek, nem kell sok hozzá csak türelem és egy nagy adag szeretet.

Szeretnünk kell nem csak a magunk, hanem a mások gyermekeit is.

Fel kell karolnunk nem csak a mi kertünk ékes viruló virágait, hanem az árok partján nyíló satnya, vézna virágokat is.

Áldott legyen minden kéz, amely egy ártatlan gyermek könnyesepjét letörli, amely egy veszendőbe menő léleknek megmenté-

sét elősegíti. Annak az áldása lebegjen felette, aki nagy és így szól a szeretet szavával: Hagyjátok hozzám a kisdedeket, hisz ők a menyeknek országa".

Dr Hannig Györgyné.

A magyar nemzet történelmi joga hazánk területéhez.

Nagy jelentőségű történelmi mű jelenik meg legközelebb a Szent László nyomda kiadásában: dr Karácsonyi János a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a nagynevű historikus legújabb műve ez, melynek címe: „A magyar nemzet történelmi joga hazánk területéhez a Kárpátoktól le az Adriáig”.

E művében a tudós szerző évek óta tartó kutatásainak eredményeit foglalta össze abból a célból, hogy felvilágosítást adjon a hazának úgy magyar ajku, mint nem magyar ajku polgárainak az ezen tárgyat érintő nagy fontosságú kérdésekben, melyek annyiszor szerepeltek a nemzetiségi tülzök agitációjában.

A szerzőt az a cél vezette, hogy e művével előmozdítsa a haza polgárai között a kölcsönös megértést, a kölcsönös támogatást és az odaadó szeretetet a magyar haza iránt.

A magyar haza történelmi jogainak igazolása e mű, mely vitázhatatlanul igazolja minden talpalatnyi föld birtokjogát, mely a haza területét képezi. A haza birtokállományának igazolása ez a mű, mely dönt abban a nagy birtokperben, melyet egyes nemzetiségi agitátorok indítottak a haza egyes részeinek elperelésére a nemzetiségek javára. A mű ára 3 korona s a Szent László nyomda kiadásában jelenik meg.

Gyűjtik az adatokat a hadbavonult egyetemi hallgatókról.

Hirdetmény

a hadi szolgálatra bevonult budapesti tudományegyetemi hallgatókra vonatkozó adatgyűjtés tárgyában.

A m. kir. belügyminiszter ur 6593—1916. B. M. elnöki sz. körrendeletével magáévá tette a budapesti m. kir. tudományegyetem azon eszmélyét, mely szerint a hadiszolgálatra bevonult, főként pedig a hősi halált halt, a harcúterén szerzett betegségében elhunyt, hadifogságba esett és kitüntetésben részesült hallgatói az egyetem évkönyveiben és más méltó helyen örökítenek meg.

Az ehhez szükséges adatok összegyűjtése céljából a m. kir. belügyminiszter urnak fenti sz. körrendelete alapján felkérem mindazokat, kiknek hozzátartozója, barátja, vagy ismerőse a fenti körülmények közé jutott, s így magát a megörökítésre érdemesítő tette, hogy ezen budapesti egyetemi hallgatók nevét, születési évét, helyét, az apa nevét, a fakultás megjelölését, a csapatot, ahol szolgálatot teljesítettek, a katonai rangfokozatot, amelyet legutóbb elfoglaltak, az esetleges hősi halál helyét és idejét, a harcúterén szerzett betegségben tör-

tént elhalálozás napját és helyét, a hadifogságba jutás helyét és idejét, és az esetleges kitüntetésekre vonatkozó pontos és megbízható adatokat a budapesti m. kir. tudományegyetem rektori hivatalánál (IV. ker. Egyetem tér 1-3) közölni sziveskedjenek.
Nagyvárad, 1916. évi április 4 én.

Rimler Károly,
polgármester.

Ítélet a csigérgyarmati gyilkosság ügyében.

Dimb György és társai bűnügyében tegnap délelőtt hozták meg az esküdtek a verdiktet az eléjük terjesztett kérdésekre.

A kir. ügyész a gyilkosságra tetten fel kérdéseit, a védők a szándékos emberölésre indítványoztak kérdéseket.

A fél 9 kor kezdődő tárgyaláson Szölösy Gyula esküdtbíró elnök elnöki rezümét tartott, melyben ismertette a feltett kérdéseket s nagy jogász alapossgal ismertette a bünteselekmény jogi ismérveit. Ezután az esküdtek visszavonultak, hogy az elnök elnöklété alatt meghozzák verdiktjüket.

Déli 1 órakor hirdette ki az elnök az esküdtek verdiktjét, melyben Dimb Györgyöt és Morár Lázárt szándékos emberölés büntetésében mint tettestársakat, Dimb Györgyöt pedig mint bűnsegédet mondták ki bűnösnek.

Dr Szokolay Gyula kir. ügyész előterjesztette a súlyosbító körülményeket. Dr Papp Károly előterjesztette az enyhítő körülményeket Dimb György védelmében s enyhe ítéletet kért. Dr Nagy Mihály Dimb Györgyérdeklében, dr Papp János a Morár Lázár érdeklében terjesztette elő indítványát, kérve a 92. § alkalmazását.

Az esküdtek kebelükből két esküdtet választottak s az így megalakult bíróság visszavonult ítélethozatalra. Délután 3 óra körül hirdette ki az elnök az esküdtbíró ítéletét, mellyel

Dimb Györgyöt 14 évi fegyházra, Dimb Györgyöt 8 évi fegyházra és Morár Lázárt 12 évi fegyházra ítélte.

A vádlottak megtörve hallgatták az ítéletet, s könyörögve hangoztatták ártatlanságukat. Dimb Györgyénél zokogásban tört ki s a hallgatóság sorában is zokogott valaki: a vádlottak leánya Dimb Florica, aki megvárta az ítéletet, mely dönt szülei sorsáról.

A kihirdetett ítélet ellen az ügyész semmisségi panaszt jelentett be azért, mert az esküdtek a vádlottakat nem gyilkosságban mondták ki bűnösöknek. A védők is semmisségi panaszt jelentettek be, mert a vádlottak ártatlanok, s az esetben ha bűnösségük kimondatnék, a büntetés enyhítése miatt is semmisségi panaszt jelentettek be.

A vádlottak osatlakoztak a bejelentett semmisségi panaszokhoz.

Forlin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsítő Szagtalanító. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

A rokkant színészekért.

Matiné a színházban.

A háboru a nemzeti kultúra ékesszavú harcossai, a színészek között is nagy pusztítást végzett. Ezek részére kérnek a mi színészeink érdeklődést, hogy sorsukat elviselhetővé tegyék.

A nemzeti áldozatkészség e legújabb társadalmi mozgalmának az élére Nagyváradon Polgár Mariska, a Szigligeti színház fiatal művésznője állt, aki e hó 16 án délelőtt a színházban rendez nagyszabású matiné, amely alkalomra a legkomolyabb művészi becsüt műsört tudta buzgalmával és kipróbált rendezői készségével biztosítani.

Polgár Mariska valóban pazar kézzel kínálja ezen a matiné a publikumnak azt, amit élvezni nem mindennap jut alkalom.

A programban oly neveket találunk, amelyek eddig még csak művésztérükük hírével jutottak hozzánk. Így fellép a matiné Sámson Mária, az Operaház kiváló művésznője, Pallay Anna, a m. kir. Opera primaballericája, Kurucz János, akinek a magyar dalt kedvelők körében, már a neve is vonzó.

A szereplők között van Károlyi Leona, a Király színház jeles művésznője.

A Szigligeti színház tagjai közül Polgár Mariska, Sz. Zsigmondy Anna, Bihari Sándor és Tompa Béla szerepelnek a matiné, amelynek zeneszámait a kitűnő honvédzenekar kíséri.

Ennél fényesebb műsört egy matiné keretében valóban lehetetlen nyújtani és a bőség és értékgazdagság ez alkalommal csakis a nemzeti, hazafias és nemes célra való tekintetben leli lehetőségét ez a briliáns program azonban kell, hogy a közönség legélénkebb érdeklődése révén, busás jövedelmet biztosítson a rokkant színészeknek.

A matiné a Szigligeti színházban ma délelőtt 11 órakor tartják meg.

A vármegye félévi jótékonyasága.

Az országos statisztikai hivatal nagyszabású munka árán összpontosította az egész ország területéről a társadalom részéről kifejtett jótékonyasági akciót. Az így elkészített hatalmas munkában Biharmegye nagy mértékű jótékonyasággal szerepel. A vármegye területén az összes hadsegélyezési bizottságok munkájának figyelembevételével a következő jótékonyasági adatok gyűjtettek össze.

A hadsegélyezési bizottságoknak 1915 január 1-én 5703 korona 14 fillér készpénz állott rendelkezésükre. Elhelyezett tőke volt 4027 korona 76 fillér. Természetben élelmiszer volt 7931 kg. Fehérnemű volt 3915 drb. Hadfelszerelési cikk 93 drb.

1915 június 30 án készpénz volt 11498 korona 28 fillér, természetbeni élelmiszer volt 4253 hektoliter. Ruhánemű volt 381 drb, fehérnemű 1457 drb. Hadfelszerelési cikk volt 526 drb. Kórházi felszerelési cikk volt 140 drb.

Magánosoktól befolyt 5949 kor. 67 fillér. Gyűjtés utján 1515 kor. 91 fillér, speciális gyűjtés a különböző jótékonyasági alapokra 925 kor. 81 fillért eredményezett. Jótékonyasági egyesületektől befolyt 300 korona. Újévi üdvözlések és koszoru megváltás címén 1015 korona 36 fillér folyt be. Ehez járult még 1457 korona más adomány.

A befolyt jótékonyasági adományokból a hadbavonultak család tagjainak segélyezésére fordítottak 3269 koronát.

A hadsegélyező hivatalnak adtak 690 korona 46 fillért. Jótékonyasági intézeteknek adtak 2509 korona 09 fillért.

A Vörös Kereszt jávára adtak 9268 korona 63 fillért.

Jogvédelemben részesítettek 361 egyént, míg tanácsot adtak 500 esetben.

Június 30 án készpénz volt a bizottságoknak 2131 korona, gyümölcsözés végett volt elhelyezve 9818 korvna.

Ez a statisztika természetesen csak az 1915 január 1-től 1915 június 30 ig terjedő mondhatni első félévi jótékonyasági akcióról ad hü képet.

Nem tartalmazza azonban a hadisegélyezést, amely lényegesen felülmúlja a társadalom által kifejtett akciót. Azóta ez a számadat igen emelkedett a társadalom által nyújtott újabb és rendszeresebb segélyezési módok folytán.

A legújabb megkezdett segélyakciók, amelyekben ugyszólván minden segélyezendő osztály jávára külön-külön gyűjtés folyik és igen praktikus összpontosítja egy-egy kifejezett célra az adományokat, bizonyára igen szép eredménnyel fog lezárulni és az utolsó háborus félévi segélyakció jóval túl fogja haladni az első félévét.

Az alispáni hivatalhoz tegnap érkeztek be a fenti adatokat tartalmazó jelentések, amelyeket Fráter Barnabás a közgyűlés elé fog terjeszteni.

Maximálják a fa árát.

A fauzsora és fainség a kormányt arra indította, hogy ezen a téren is megtegye a kellő lépéseket. A közönség kényserhelyzetének kihatásai éppen ezen a téren volt legjobban érezhető. Ennek oka pedig nem annyira az egyes kereskedőkben volt keresendő, mint inkább a kitermelés, illetve a szállítás nehézségében. E nehézségek figyelembevételével mellett is mindenesetre horribilis összegre futott fel a fa ára, ami nyilvánvalóvá tette, hogy visszaélésről van szó.

A kormány úgy akarja elejét venni a visszaéléseknek, hogy hatóságilag állapítja meg a tüzelő fa árát. A fa árának maximálása kétségtelenül jó hatással lesz a piacra, de nem sokat lehet tőle remélni, mert valószínű, hogy itt is úgy lesz, mint más cikkeknel, hogy az árak nem estek, csupán magasabbra nem emelkedtek. Mint értesülünk, a kormány már el is készült az ármaximálással és az nagyon rövid időn belül életbe is lép.

A rendelet részleteit még nem hozták nyilvánosságra, de a miniszteriumban tudni vélük, hogy p. o. a nagyvárad, annál inkább a biharmegyei árak jóval mögöttes állanak a maximális árak. A rendelet pár nap múlva már itt is lesz és azonnal életbe is lép.

Légnymásu mosógép ma már oly tért hódított a háztartásban, hogy azt egy takarékos háziasszony sem nélkülözheti, mert annak munkaképességét csodálják. A ruhát nem nyövi és 45 perc alatt még egy gyermek is több ruhát ki tud mosni vele hóféherre, mint egy asszony egész nap alatt. — Mint értesülünk a gépet, dacára az anyag ára emelkedésének, még bizonytalan ideig gyári árban, azaz darabonként K 24.— összegért Kapható Demetrovits Jenő és Tsa. „Király” üditővíz vállalatánál, az „Aerowash” mosógép képviselőjénél. Vízvezeték utca 52/B. Megyei és helyi telefon 1099.

A hercegprimás Prohászka püspök indítványáról Budapesti tudósítónk jelenti: Az Est munkatársa meginterjuvulta Csernoch János hercegprimást Prohászka püspöknek a napokban tett indítványa felől. A hercegprimás lényegében a következő kijelentéseket tette: Prohászka püspök indítványáról nem volt előzetesen tudomása. A javaslatra nézve a legnagyobb részt egyetért vele. Különbben is a püspökök gyűlésén már két ízben úgy vélekedtek, hogy a háboruban megrokkant katonákat földhöz kell juttatni. Halandók az egyházi javoknak, alapítványi földeknek atrubázására, azonban a földeknek örökbérletbe való át ruházását az államnak kell vállalnia. Az örökbérlet ellen nincs kifogása. Csernoch sürgeti a gazdasági viszonyok következtében a közép és kisbirtokok arányos elosztását. Az indítványt tanulmányozni és az illetékes helyen véleményét közölni fogja.

A Fischer Ervin-féle zeneiskola hangversenye.

Fényes erkölcsi sikerrel zajlott le tegnap délután a Fischer Ervin féle zeneiskola hangversenye, melyet a négyes honvédek husvétii szeretetadományai javára rendeztek a honvédeknek és Rezik Károly celloművész közreműködésével.

A rendezőség Fischer Ervinné és Waldmann Rózsa tanárok vezetésével óriási munkát végzett. Az intézet vezetője, a kié a siker országnérsége, jelenleg katonai szolgálatot teljesít. Azonban így is érezhető volt mindenben az ő művészi keze.

A hangversenyt Scharf Károly karnagy művészgárdája, a honvédeknek nyitotta meg és ez alkalommal is igazolta azt, hogy ez a kiváló zenekar itt kulturmissiót teljesít.

Ezután ült a zongorához Weisz Magda, a ki Bach h-moll surfejét játszotta igen ügyesen. Utána Grieg egy dallamos opusát hallottuk.

Az ügyes előadók Ternyei Edith, Weisz Magda, Krauss Irén és Petry Edith pompás összjátékban mutatták be a gyönyörű zenedarabot.

A következő számban Kardos Magda mutatta be kitűnő technikai és előadásbeli készségét.

A hatásos szám után Rezik Károly celloművész ragyogtatta nemes művészetét, aki Fritzenhagen: Dámon ábrándját játszotta fölényes művészettel és mély átérzéssel.

Waldmann Rózsa zenetanárnő művészi zongorakísérete teljessé tette a sikert, mert játéka mindenütt lágyan simult a cello hangjához.

Utána Havas Rózsi kitűnő technikával eljátszotta Chaminade: Flugaráját, Grósz Ilonka pedig Moszkovszky egy darabját játszotta igen értelmesen és átgondoltan.

A következő szám Weber: C dur koncertjének I. tétala volt, melyet Szokoly Erzsike adott elő bravurosan, briliáns technikával. A második (kísérő) szólómot Somló Aranka játszotta szép frazirozással és széles dinamikai árnyalatokkal.

A sok gyönyörű zeneszám után Bihari Ákos sokszor méltatott művészetében győnyködtünk, aki Vörösmarty költeményét Liszt Ferenchez szavalta a mélységes, kifőjező drámai erővel, mely ezt a kiváló művészt jellemzi. Óriási sikere volt és a tisztelői egy gyönyörű babérkoszorúval lepték meg. Az utolsó szám első részében Waldmann Erzsike eljátszotta Liszt: Liebes-

tüme ját nagyszerű technikával, pompás szín zéssel.

Befejezésül következett az összes zongoraszókok fénypontja: Fischer Ervinné és Barabás Erzsike művészi játéka két zongorán. Liszt Ábrándját játszották oly zeniális és abszolút művészettel, mely valószínűleg magával ragadta a közönséget.

HÍREK

* Virágvasárnap. Az Ur diesőségének napja van ma, az a nap, melyen Jeruzsálem, a szent város, üdvözölte királyát, a várva-várt Messiást. Pálmaágakkal borított uton vonult be az Üdvözítő városába a nép Hozsannát kiáltó üdvözlésével. E nap emlékéül az egyház barkát szentel az összes templomokban. A barka korán fakadó rügyei jelképezik a dél pálmaágait, melyek az Üdvözítő utját borították. A mai vasárnapkal kezdődik a nagyhét, az egész kereszténységre nézve a fenséges gyász, a lelki elmélyedés, a magábaszállás napja.

* A fagy kár hivatalos megállapítása. Már megemlékeztünk a pár nap előtti fagyról, amely a gazdáknak sok kárt okozott. A nagyváradi hegyközésg területére vonatkozólag Márkus János hegybíró tegnap jelentést tett a város tanácsának. E szerint az április 10. és 11. éni volt fagy a nagyváradi hegyen általában, de különösen a Körösvölgy, Nagysötétág s. b. részeken a szép fejlődésben levő s kitűnőnek mutakozó szőlőtermés egyharmadát tette tönkre. A károsultak névjegyzékét, az adóelírás keresztülvezetése céljából most készítik s a hegybíró közelebb beterjeszti az adóhivatalhoz. — A gyümölcsben, a diót kivéve, igen csekély, számba is alig vehető.

* Az iparoktatás hézagai. A legutóbbi bevonulások nagy hézagokat okoztak az iparoktatás megritkult tanerői között. Szóbel Adolf, a női szabásati tanfolyam vezetőjének tanfolyamát egy másik tanfolyamhoz csatolta az ipari-kola vezetősége, Szabó Károly asztalos tanfolyamát Petrás tanár vette át, Fehér Jenő helyett is más tanerőt alkalmaztak, Ujlaky István cipész- iparos tanfolyamát pedig ifjabb Mónus Sándor a jeles szaktanerő vette át. A fa- és fémpipari szaktanfolyam ma fejeződik be, Ujlaky István tanár távollétében Krausz János szakellenőr Budapestről vizsgáztat.

* A Körösvölgye hozhat be élelmicikket. Annak idején bővebben foglalkoztunk a Körösvölgye községekének mozzalmával, amelyet az örvéni körjegyző indított meg Nagyvárad élelmiszerbehozatala érdekében. Ugyanis a Körösvölgye egyes községek nem tudtak érintkezni a nagyvárad piaccal a vasuti közlekedés hiányossága folytán, még pedig főként azért, mivel a személyvonat, amelyen a termelők Nagyvárad a bejöhettek volna, Mezőtelki állomáson nem állott meg. Pedig úgy a termelők szempontjából, mint Nagyvárad élelmiszerre tekintettel nagyfontosságúnak ígérkezett, ha a közvetlen összeköttetést sikerül megteremtetni. A Körösvölgye községek tehát lépéseket tettek ezirányban Nagyvárad polgármesterénél és főjegyzőjénél, akik pártfogásba vették az egészséges akciót. Közbenjárásukra csakugyan sikerült az aradi üzletvezetőségnek kivinni azt, hogy engedélyezték

a Kolozsvár felől jövő személyvonat feltételes megállását a mezőtelki állomásnál.

* Szaporodnak a büntettek. A bűnügyi statisztika érdekes tudomány, ha olvasunk benne. A háborus bűnügyi statisztika pedig azért figyelemreméltó, mert a drágasággal van összefüggésben. A vagyoni elleni büntettek és vétségek szaporodnak feltűnően, lopástól a hadseregcsalásig, amelyek éléken tükrözik vissza a háborus drágasági helyzet rosszabbodását. A háboru mostani állásában előre veti árnyékát a testi épség elleni büntettek feltűnő szaporodása, amely a háborus erkölcsök eldurvulásának következménye. A hűtlen felőzgek testi épsége ellen mindjobban szaporodnak a büntettek s ez intő jel a háboru utánra, hogy addig gondolják meg jól az asszonyok, mit cselekedeznek.

* Papírdrágaság és villamosjegy. Ki hitte volna, hogy a háboru az elhasznált villamos jegy számára újabb rendeltetést teremt. Pedig így van. Az utas kezében ellenőrzés szempontjából szorongatott apró papiros darabot — ujabban — csomagolásra használják, amint ezt az a rossz máju ember, aki a hentesnél májast szokott vásárolni, elmondta. A májas ember előadása a következő:

Egy elegánsan öltözött rövid szoknyát, magas betétes cipőt és félrekapott kalapot viselő csinos hölgy állit be a henteshez és így szól:

— Mibe kerül a szafaládé?

— 24 fillér.

— Tessék egy darabot becsomagolni.

— Még be is csomagoljam ezt a csekélységet?

hiszen olyan drága a papiros. Talán akad a nagyságos asszonynál egy kis papir, amibe belefér?

A vásárló nő most az erszényébe nyul és rövid keresés után átad egy gyűrött villamosjegyet a hentesnek, aki — mintha ez a legtermészetesebb dolog lenne a világon a — csomagoláshoz lát. A hölgy mosolyog és végül még kedélyesen megjegyzi:

— Tessék ám ügyelni, nehogy a kalauz által becsipett lyukon kicsusszék...

* A vármegye rézgálic szükséglete. A vármegyei szőlősgazdákat most legjobban a rézgálic kérdés izgatja. Annak idején, mikor a szükségletet összeírták, mindenki a minimális összegre redukálta a szükségletet és így is 800 métermázsát tett ki a vármegye szükséglete. Elképzelhető tehát, hogy mily nagy volt a közönség meglepetése, mikor megérkezett a miniszter értesítése, hogy a vármegye 600 métermázsára rézgálicot kap. A miniszteri rendelet után nyomban újabb feltérjesztést intézett az alispán a miniszterhez, hogy a 800 métermázsát hanyagsaul utalja ki. Tegnap aztán megérkezett a földművelésügyi miniszter rendelete, amelyben értesíti Biharvármegyét, hogy még 200 métermázsára rézgálicot folyósított. Egyben tudatta azt is a miniszter, hogy a vármegye újabb szükségletének folyósításáról később, április végén fog intézkedni.

* A cukorkészletek bejelentése. A magyar királyi miniszteriumnak a cukor forgalombabozataláról szóló 508—1916 sz. rendelete folytán ismételtén figyelemzeterem a kereskedelmi vállalatokat, szövetkezeteket, cégeket, szatócsokat és kereskedőket, hogy cukorkészleteket az említett miniszteri rendelet értelmében 1916 évi április 4. iki állapot szerint április hó 15. től 20. áig bezárólag Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalánál, I. emelet, 18. számú szobájában (rend-

orsági kiadó) bejelenteni el ne mulasszák. Az említett miniszteri rendelet értelmében közlöm, hogy a magánosok csak a 100 kilón felül levő mennyiséget kötelesek bejelenteni. A bejelentéshez szolgáló űrlapokat a rendőrkapitányi hivatalnál lehet átvenni. Nagyvárad, 1916 március 31-én. Rendőrfőkapitányság.

* Csoportvezetői értekezlet. A Kah. Népszövetség csoportvezetői ma, vasárnap d. u. 4 órakor a Népszövetségi Hitelszövetkezet helyiségében értekezletet tartanak. Az igazgató ez uton kéri az összes csoportvezetőket pontos megjelenésére.

* Adományok a Cselédotthonra. A eselédkérdés nem oly egyszerű mint látszik, mert egy városban csak társadalmi uton megoldani nem lehet. A eselédügyet országosan, törvényhozásilag is kell rendezni, új eselédttörvényt kell alkotni, mert a régi már nem felel meg a korviszonyoknak. A eselédügy rendezésének ezt kell szem előtt tartani és a Kath. Nővédő Egyesület is ezzel a tudattal fog a kérdés rendezéséhez, amiben a közönség oly lankadatlanul támogatja, mint az alábbiakból látható nemcsak városunkban, hanem a vidéken is. Ujabb adakoztak: Holdházy Mária (Alcsut) 100 K, Biharmegyei Takarékpénztár 20 K, Südy Gyuláné (Zemlin) 20 K, Havas Mórné 10 K, Hegedüs Jánosné 5 K, Hegedüs Ottóné 5 K, N. N. 4 K, M. Barna Ilona (Nagyszénás) 2 K, dr Láng Jenőné 2 K, Hoifer Ignác 2 K, Bernáth Istvánné 1 K, N. N. 1 K, Láng Mór 30 fill., összesen 172 K 30 fill.

* Egy százados tragikus halála. Rómából írják a M. K. nak: László Vincét, a 101. gyalogezred századosát halálos szerencsétlenség érte Rumán, ahol a város katonai parancsnoka volt. Lovaglás közben paripája megbokrosodott és eszeveszett vágatással hurocolta magával lovasát. A kapitány eközben lebukott róla, de a megvadult paripa tovább szágaldott a lábával a kengyelben akadt tiszttel, aki súlyos sérüléseibe még aznap belehalt.

* Magánvizsgálatok az újvárosi községi polgári leányiskolában. Azon magántanulók, akik folyó év június hónapban az újvárosi közs. polgári leányiskolában óhajtanak magánvizsgát tenni, 1 K és bélyeggel ellátott, Biharvármegye kir. tanfelügyelőséghez intézett kérvényüket f. év május 1-ig adják be az iskola igazgatóságához. A kérvényhez csatolandó: 1. Az utolsó iskolai bizonyítvány. 2. Születési anyakönyvi kivonat. 3. Hatósági bizonyítvány a vizsgázó tartózkodási helyéről. Nagyvárad, 1916. április 15-én. Özv. Beleznay Antalné, igazgató.

* Halálozás. Raek Irma 20 éves korában, április 14-én elhunyt. Temetése ma, 16-án délután 3 órakor lesz a róm. kath. egyház szertartása szerint Körösbarlangon. Az elhunytat szülei, két testvére és számos rokonai gyászolják.

* Nincs dugó. A parafa dugók Spanyolországból kerülnek forgalomba, de újabban az ántánt erre a cikkre is ki-mondta, hogy a dugó dugáru és szállítását nem engedi meg. Nem szállít Hollandia sem. A borkereskedőket tehát érthető izgalom fogta el, hogy a parafa dugókból mindkevesebb a behozatal. Egyes pezsgőgyárosok tetemes készleteket halmoztak fel. Egyéb anyaggal ezt a cikket alig lehet pótolni. Régi, használt dugók gyűjtését ajánlják, melyeket megfelelő kezeléssel ismét alkalmazni lehet. Veszedelem az, hogy a bor dugó izzap. Kellő forrázás, fertőtlenítés, puhítás után mégis a minimumra lehet csökkenteni a veszélyt. A gyógyszerárakban papirdugót alkalmaznak.

* A népszövetségi csoportvezetőket értesitem, hogy az áprilisi füzet megkezdett. Szíveskedjenek az Otthon gondnokától átvenni. Az igazgató.

* Letört bimbó. Novák Barna Gyulát és nejét mélységes gyász érte; egyetlen gyermekük, a kis Lilike folyó hó 14-én éjjel 11 órakor, hosszas szenvedés után, életének 2. évében, szüleinek végtelen fájdalmára, elszállt a többi angyalok közé. Az oly korán elhunyt kis gyermek földi maradványai folyó hó 16-án délután 3 órakor fognak a Csengery-utca 26. számú gyásházánál a róm. katolikus egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz temetőben levő családi sírhelyen örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtételre a bátoros szülők rokonaikat, jó barátait és ismerőseiket fájdalmas szívvel meghívják.

* A központi és a csépai járá-sok a bolgár testvéreknek. Ahol a vidéki társadalomnak jótékonyágát kell igénybe vennünk, mindig első helyen jár anyagi erejéhez képest Biharvármegye központi járásának nemessen gondolkodó közönsége. Most ismét a Bolgár Vörös-Kereszt támogatására alakult Országos Bizottság által indított országos eredményhez járult közel 500 korona befűldésével. Az egyes községekbe e célra beérkezett adományok a következők: Váradszék 28 K, Hkkovácsi 50 K, M. Telegd 107-88 K, O. apáti 95-92 K, B.-szentandrás 4 K, Váradszentmárton 24-10 K, Nyárló 25-34 K, Köröstarján 123-89 K, Bihar 20 K, Nagyürög 10 K, Kisürög 10 K, összesen 499 13 K.

Ugyancsak igen szép eredményt produkált a csépai járás közönsége is. Itt Barthos Adorján főszolgabíró kiváló buzgólkodása folytán 1237 koronát adományoztak a bolgár Vörös-Kereszt javára. Az adományokat be is terjesztették ez alispáni hivatalhoz.

* Ligát alakítottak a külföldi divat ellen! Cziller Imre nagyáruházának mai hirdetését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk! — A cégnek csakugyan magyar és német gyártmányú divatárui, valamint legjobb minőségű vásznai és fehérműi vannak raktáron! Állandó fehérmű varoda és női ruha szabóság a hol méret után a legsikerültebb Costümök valamint gyönyörű ruhák és Blousok készülnek.

* A női arcnak üdeségét és varázsát okozni csak a Foldes féle Margit-erém, Margit szappan és Margit puder van hivatva. Ezen készítmények a kozmetika remekei, azért vannak úgy elterjedve.

* A Bihar-megyei takarékpénztár közli, hogy bekebelezés vagy más jó fedezet mellett normális kölcsönöket készséggel folyósít.

* Gyurjad Gyurka. Piszkáld ki Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvető. Rendkívül érdekes lemez ujdonságok Rákóczi út 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurrkülönlegességek Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

* Kiadó Szarvas-sor 15. sz. alatt üzlet-helyiség lakással együtt május 1-től. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak nagy lesz az öröme, mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta „Peronoszpor”-ral permetezik a szőlőket és a gyümölcsfákat. Utalunk lapunk második oldalán levő hirdetésre

**A Royal kávéházban
ma este
debreceni ifju Magyar Imre
teljes zenekarával személyesen
hangversenyez.**

*** Egy használt, de jókarban
levő imazzámoly** és egy feszület megvételre kerestetik. Cim a kiadóban.

Könyvelést, levelezést a délutáni órákban elvállalok. Cim a kiadóhivatalban.

* A Nagyvárad Takarékpénztárnál jegyzett III-ik hadikölcsön kötvények a kiadott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében átvehetők.

* Kiadó családi ház. A Vizvezeték utcában egy 3 szobás családi ház május 1-re kiadó.

* Husvéti Karneval Nagyváradon. Aszódi Mihály cukorka, kávé, tea és déligyümölcs üzleteibe az összes bőjti konzervált halak és husvéti tojás cukorkák szebbnél-szebbek megérkeztek. Az árak még az előbbieket, raktáron nagy mennyiségű áru, üzleti vállalatom központi főüzlet Kossuth-utca Sas palota, I. fiók Sas passega, II. fiók Zöldfa passage a kabarával szemben teljesen ujonnan átalakítva, úgy hogy a legkényesebb igényű cukorkavevők is, legfinomabb bonbonjait megtalálhatja, III. fiók Rákóczi-ut Csokoládé király Orsolya zárda (pálet, Kugler-Gerbaud bonbonok főraktára, IV. üzleti vállalatom trieszti kávé és teabehozatal szántán az Orsolya zárda épület Csokoládé király mellett. Telefon főüzlet 635, fiókok telefonja 610. Befűző cukorka előjgyeztet elfogadok főüzletemben. — Nagyban: husvéti tojás és csokoládé, kávékrém, nápolyi és az összes cukorkákból és halaktól. Kondenzált tej, „Berna” védjegyjű kapható. **Aszódi Kossuth-utca.**

Linoleum és szőnyegház
HAAS LIPÓT
Nagyvárad, Rákóczi út 5.
Telefon 4 63.

Szövetszőnyeg osztályon:

JUTE ebédő szőnyeg	10' — K-tól
Tapestry „	18' — „
Nyírott „	30'50 „
Ágyelő szőnyegek	3'70 „
Mindenemű futószőnyegek	1'70 „
Cocos futószőnyegek.	Labiörök.
Hencsertakarók, ágy- és asztalterítők, függönyök	dus választékban.
Réz függönyrúd	3 K 60 fillér.

Legújabb táviratok.

Burián hazatérése.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Burián báró osztrák-magyar külügyminiszter ma folytatta tanácskozásait Bethmann Hollvíg német birodalmi kancellárral. Burián este hazautazott.

Sarrail tábornok angol báró lett.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Szalonikiból jelentik: A fronton általános esend uralkodik. 12-én tábori szemle alkalmával Sarrail tábornoknak átadták a Szent Miklós- és a Szent György-rendek lovagkeresztjeit, amely utóbbival angol báróság jár.

Éienk lesz az olasz külügyi vita.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Lugaából jelentik: Az „Italia” című lap szerint az olasz képviselőházban a külügyi vitához 54 szónok iratkozott fel. Ez a szám előreláthatólag lényegesen emelkedni fog.

Irországban rekvirálják a fegyvereket.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Az angol kormány április 5-én rendeletet adott ki, amely szerint Irországban az összes fegyvereket összeszedik. A kormány királyi biztost rendelt ki a rendelet foganatosítására.

A francia szocialisták hajlandók a békére.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Rushabod spanyol újságíró beszélgetést folytatott az egyik francia szocialista pártvezérrel, Guismannal, akinek a beszédéből megállapítja, hogy a francia munkásság hajlandó a békére, amelyet csak Belgiummal kapcsolatos feltételek nehezítenek meg. A lengyel kérdés már könnyebben megoldható. Szerinte a közeli békére való kilátás már nem olyan borús mint rövid idővel ezelőtt.

A cár tiporni akar.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A cár Kamienev-Podolszka ba érkezett, ahol a csapatok felett szemlét tartott és egyes ezredekhez beszédet intézett, amelyben azon reményének adott kifejezést, hogy összetiporják a makacs ellenséget.

Iunen Sottinba ment, ahol a szemle alkalmával 2 ellenséges repülő jelent meg a csapatok felett, azonban az ágyúütegek elriasztották őket.

A volt orosz hadügyminiszter a fronton.

Budapest, április 15. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A lemondott orosz hadügyminiszter a keletgaliaciai frontra utazott, ahová hadseregparancsnoknak nevezték ki. Az a hír, hogy politikai okokból mondott volna le, nem felel meg a valóságnak.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Matiné.
Vasárnap délután: János vitéz Károlyi Leona felléptével.

Vasárnap este: Isten országa, bibliai játék.

Hétfőn: Isten országa. (Utolsó 30-ik A bérlet.)

Kedden: Isten országa. (Bérlet szünet.)

Szerdán: Isten országa (Utolsó C. bérlet.)

Csütörtökön: Isten országa. (Bérlet-szünet.)

Pénteken: Szünet.

Szombaton: Szünet.

Vasárnap délután: Kis király.

Vasárnap este: Sárga csikó.

Hétfőn délután: Trilby.

Hétfőn este: Mágnás Miksa (Bérlet-szünet.)

Császárné. Tegnap ismét zajos sikere volt Károlyi Leonának, a Császárné címszerepében Pompás játéka, énektudása kitűnően érvényesültek. Csak közönség lehetett volna nagyobb számmal. Hiába, közeledik a nyár.

Isten országa.

Evangéliumi színjáték. Irta: Bihari Ákos.

Virágvasárnapjával veszi kezdetét a katolikus egyház híveinek egyik legnagyobb ünnepe: a husvét hete, amelyet, mint évente rendszeren, úgy az idén is méltóképpen ünnepel meg a színház.

Az idei szezon azonban lényegesen különbözik az előző évektől, mert most egy értékes, eredeti szinpadai alkotással kínálkozik alkalma a színháznak a husvét nagyhétét megünnepelni.

Többször hírt adtunk már arról, hogy Bihari Ákos, a Szigligeti-színház közönségének klasszikus tehetségű művésze „Isten országa” címmel nagyszabású evangéliumi színjátékot írt, amelynek ma este lesz a publikum részéről a legnagyobb érdeklődéssel fogadott bemutatója, amelynek stílusos kiállításáról a legnagyobb áldozatkészséggel gondoskodott a színház vezető sége.

Az Isten országa főszerepeit: Fodor Ella, Polgár Mariska, H. Körössy Juci, Bánházy Teréz, T. Pozány Janka, Bihari Ákos a kitűnő szerző, Tóth Elek, Sik Rezső, Tompa Béla, Leóvey Leó, Varsa Gyula, Lévy Farkas Pal, Dózsa, Bihary Sándor és Békéssy játszik.

Az evangéliumi színjátékhoz stílusos zenét állított egybe Scharf Károly, a honvédszenekar zenei karmestere.

4. szám.

Bächer-féle **Sack** ekék, valamint egyéb **gazdasági felszerelések** jutányos árban kaphatók

Andrényi Károly és Fianál
Nagyvárad.

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!!!
Hadsegélyző Hivatal főpénztára,
Képviselőház.

SZERKESZTOI POSTA.

A husvét számra szánt dolgozatokat szíveskedjenek t. munkatársaink mielőbb hozzánk juttatni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős

Dr. PAPP KAROLY.

Pályázati Hirdetmény Tűzifára.

A nagyvárad állami gyermekmenhely részére 800 azaz nyolcyszáz köbméter I. oszt. tűzifára (cser esetleg bükk hasáb) ezennel pályázatot hirdetünk felhivatnak mindazok akik ezen pályázatban részt venni kívánnak, hogy zárt borítékú ajánlatukat legkésőbb május hó 5-éig adják be, mert azon túl beadott ajánlatok elfogadhatók nem lesznek. A tűzifa a menhely udvarában kijelölt helyen köbméterekbe összerakva vétetik át.

A pályázathoz 5% bánatpénzül készpénz vagy óvadékképes értékpapír csatolandó. Az ajánlat elfogadása esetén, a szállítás ajánlattevőre azonnal az állami gyermekmenhelyre pedig a nagyméltóságú Belügyminisztérium jóváhagyása után kötelező.

A tűzifa a kiadott utalvány napjától legkésőbb két hónap alatt okvetlenül beszállítandó. Amennyiben a megrendelt fa a kitűzött határidőre benem szállíttatnék, jogában áll az állami gyermekmenhelynek a még hiányzó fát vállalkozó terhére bárholonnan beszerezni. Az állami gyermekmenhely fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon válasszon.

Nagyvárad, 1916. április hó 15-én.

M. kir. állami gyermekmenhely igazgatósága.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban. Teleky-u. 2.

Ligát alakítottak a külföldi divat ellen

a magyar uri hölgyek azért, hogy drága pénzen ne vásárolhassa senki a francia és angol gyárosoknak és kereskedőknek Svájcban átcsémpészt divatcikkeit. Hazafias kötelessége tehát ma minden asszonynak és leánynak, hogy ruha és divatáru szükségleteit magyar- vagy németországi gyármányokból, melynek legdusabb raktára

CZILLÉR IMRE NAGYÁRUHÁZÁBAN

(Szent László-tér) vannak felhalmozva, szerezzé be a legolcsóbban, legjobb minőség és legizlésebb kivitelben. Különösen ajánljuk a hölgyközönség figyelmébe

a húsvéti ünnepek kedvező bevásárlási alkalmát

Costüm gyapju szövetek.
Mosó kelmék.
Batisztok. Zelírek.
Blous és ruhaselymek.
Gyönyörű blousok és napernyők.
Selyem kabátok és nyakrüschok.
Legújabb ridikülök.
Kézimunkák és anyagok.

Gyermekruhák, kötények.
Kalapok, keztyük, harisnyák.
Trikók.
Baby kelengyék.
Sport és tenisz ruhák.
Fürdő és uszó ruhák.
Utazó bőröndök és kosarak.
Vásznak.

Schroll-féle chifonok.
Asztalnemű és fehérneműek.
Menyasszonyi kelengyék.
Szőnyeg, függöny, ágy- és asztal-
terítők.
Paplanok.
Továbbá uri divatcikkék és katonai
felszerelések.

Czillér Imre nagy divatáruházában

Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303
hold legelő azonnal kiadó.
_rtekezhetni a
Polgári takarékpénztárnál,
Nagyváradon.

M. Kir. Marhasó nagyáruda,
Sónagyraktár.

Spitzer Sámuel és Fia
Nagyvárad.

Ajánl:

Legjobb minőségű gépolajokat,
benger és motorolajokat, mille-
niumi égőolajat (Pyrolin), merev-
gépszirt (tavotte). Elsőrendű kocsi-
kenőcsöket, eredeti németországi,
importált, répamagvakat, állami-
lag ólomzárolt, legelső rendű
luczernamagot és minden más
gazdasági cikkeket.

Eladó széna.

Várostól 10 percnnyire.
Cim a kiadóban.

SZEPLŐS

csunya lányok, májfoltos, kiüté-
ses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-féle

MARGIT

CRÈME és
SZAPPAN

A Margit-crème rögtön szünteti szep-
lőt, májfoltot, bőrkiütéseket atkat
(mitesser) s mindennemű bőrbajt.

A Margit-crémétől az arezbőr üde,
rózsas lesz, a rancok, a redők
eltűnnek. A Margit-crémét a világ
legszebb asszonyai, hercegnők,
grófnők, bárónők, híres művésznők
stb. használják s el vannak
ragadtatva annak páratlan bőr-
konzerváló és bőrszépítő hatá-
sától. — 6 koronás rendelése-
ket bárhová bérmentve küld

Földes Kelemen gyógy-
szertára Aradon

Kapható minden gyógyszerárban,
drogueriában és illatszertkereskedésben.

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállí-
tását megkezdtük, megrende-
léseket köszönettel veszünk,
előfizetéseket elfogadunk és
előzékeny, pontos kiszolgálá-
sról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad.
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, ko-
csizó és igás szerszámok, kocsi-
ülés, lábvédők és szerszám-
lakok raktára.

A Szív

⊕ A JÉZUS SZÍVE SZÖVETSÉG HETI ÉRTESÍTŐJE ⊕

MEGJELENIK:
MINDEN SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VIII. HORÁNSZKY-U. 20.

KIADJA:
A JÉZUS SZÍVE SZÖVETSÉG.

Jézus a szívek királya.

Virágvasárnap — Jézus földi életének talán egyetlen dicsőséggel teljes napja, a természet és az emberi szívek világának valóságos virághullása imádatos magasztos királyi szent fejére! Ki készítette elő ezt a diadalmenetet? Senki. Egyszerre — az a titokzatos mindenható erő, amely a létezésbe szórta ki a teremtett világokat s magát a szabad embert is, megragadja a szíveket és örömmámorban újjonganak Isten Fia, a Messiás, a Királyok Királya körül. Jézus szól: „Az Úrnak szüksége van reá,“ s a gazda elbocsájtja tulajdonát, odaadja szamarát és vehető. A néptömeg, nem gondolva a kárral, saját ruháját veszi e magáról s teríti a diadalutra, a fák zöldelő alyaít szórja lábai elé. Lemenne az Olajfák egyéről a Jeruzsálembé zárandoklók sátor-táborához ér a menet. Itt is megragadja a még nagyobb tömegek szívét a lelkesedés, pusztítják a pálmákat, ágaikkal integetnek feléje, éltetik őt: „Hozsanna! Magasztalólag legyen dicsérve az, ki az Úr nevében jő, Izrael királya!“ Bejönnek a városba. Megdöbben ennek is szíve. Szinte megzavarodva kérdezzetnek, ki az, aki bevonul. Lelkes örömujjongás dörgi feljűk a választ: Jézus, a názáreti proféta. Előre, előre hömpölyög szent rajongásban Izrael egész világa. Még a gyermekek nyelve is csodálatosan megoldódik, ők is Dávid fiának hozannát kiáltanak.

Megmutatta az Úr Jézus Krisztus, mielőtt a szenvedésben és halálban nagypénteken mintegy megsemmisül, hogy ő a Messiás, ő az Úr, ő a Király. Hatalmában vannak a természet erői, az emberek szívei. Istenem, mily megható az Úr diadalmenetében! Nincs serege, nincsenek drága kincsei, nem villognak harci fegyverei, nem nyeritenek büszke paripái, szegény, egyszerű emberkének látszik, szegény tanítványok között alacsony állaton ül. Mégis szentséges személyének varázsa, Szíve jóságának, szeretetének mindenhatósága uralkodik. Pilátus sem mozdul meg megkettőzött hadiállományával, pedig gyanus szemekkel szokta figyelni a tömegek csoportosulását, pedig hallotta a szót: Izrael királya jő! Ellen-ségei tehetetlenül morognak. Az irigység dühe tajtékzik szavukban: Az egész világ utána fut! Remegnek, félnek, megváltoztatják hirtelen tervöket, hogy Jézust az ünnepeken öljék meg. Sőt attól tartanak, ha az imádott Jézus most jelt ad, életöknek vége.

Elismerem, oh Jézusom, Te mindenható Isten vagy! Királyok Királya, a szívek Uralkodója, ha te szegény, alázatos, alacsony, szenvedő is voltál; ha meg is haltál: szabadon cselekedted; mert van erőd, hogy gazdaggá, ünnepeletté tetted volna magad, hogy az egész természet és az emberi szívek alkották volna meg szenvedést nem ismerő királyi trónodat. Van okod reá, mért nem tetted. Elismerem, Uram, van erőd, hogy a csökönyösen ellentállókát elsöpörjed vagy titokzatos mindenhatóságod szelid lehelletére ellenállhatatlanul bár, de mégis szabad szívvel imádásodra édesgessed. S van okod reá, hogy mért nem tetted. Ha Te akarod, még e virágvasárnapon mindenható Szíved békét teremthet, s ünnepegni fog Téged az egész

megettért világ úgy, mint egykor Izrael. Sha nem teszed, csak Te tudod, hogy miért nem. De mi is tudjuk, hű népeid: „Megmondottad, nagy diadalmas menetben kijelentetted nekünk és mi elhisszük Neked: a legjobb nekünk, ha Veled haladunk az élet királyi keresztútján, ha Veled meghalunk nagypénteken, azután jő az örök virágvasárnap soha meg nem szűnő hozannája a Király szívét követők feltámadásában!

Virág vasárnapi evangélium.

Szent Máté 21., 1—9-ig.

Az időkben, mikor Jeruzsálemhez közelgettek volna és jöttek volna Betfágéba az olajfák hegyéhez; akkor elküldte Jézus két tanítványt, mondván nekik: Menjétek a néktek általellenben fekvő helységbe és mindjárt találtek egy megkötött nöstény szamarat és a vehető vele; oldjátok meg és vezessétek el ide nekem. És ha valaki nektek valamit mond, azt feleljétek: hogy az Úrnak ezekre szüksége vagyon és mindjárt elbocsájtja azokat. Ez pedig, midőn lőn, hogy beteljesednek, amit megmondott a proféta által ez igékkel: Mondjátok meg a Sion leányának: ime, a te királyod jő neked szeliden szamar hátán és a terhordozónak vehető ruháiban. Elmenvén pedig a tanítványok, cselekedének, amit megparancsolt nekik Jézus. És elhozák a szamarat és a vehető és rájuk teríték ruháikat és felülteték őt. Felette számos nép pedig betérite köntöseiével az utat; egyebek pedig ágakat vágának a fákról és elhinték az uton. A seregek pedig, melyek előzik és követik vala, kiáltának, mondván: Hozanna a Dávid Fiának! áldott, aki jő az Úrnak nevében.

1. „Ime a te királyod jő!“ Nyilvános működésének három éve alatt ismételt ment az Üdvözítő Jeruzsálembé és mindig kerülte a feltűnést, a külső pompát. Ma eddigi szokásától eltérőleg ünnepélyesen vonul be a sz. városba. Újjongó tömegtől kísérve halad végig az utcákon. Mai útjának nyilvános, majdnem mondanám, hivatalos jellege van. Bemutatja magát mint a profétáktól megjövendölt Messiást. S vajjon hogyan fogadja Őt a város mint ilyen? Mit tesznek a zsinagoga elüljárói, mit a papi osztály? Semmit sem. Tüntetőleg távol maradnak a menettől és a templomban szemrehányást tesznek Neki azért, hogy el nem tiltja az ünnepeletést. A nép ugyan lelkes fogadtatásban részesíti Krisztust, de ne felejtjük el, ugyan-ezen tömeg néhány nap mulva szenvedélyes dühvel halálát fogja kívánni. Pedig mennyi kegyelemben részesültek volna mindnyájan, ha élő hitből származó tisztelettel fogadták volna. Mekkora szeretettel, jósággal közeledett Krisztus Jeruzsálemhez! Valóban, ha felismerték volna legalább ezen alkalommal az Üdvözítő fensőbb, mennyei küldetését! De nem lehet. A gögös és az anyagiakba elme-

„A Szív“ előfizetési ára egész évre 3 korona. Tömeges rendelésnél 50 példánytól kezdve 20 százalék kedvezmény. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII. ker., Horánszky-utca 20. szám.

rült embernek ilyen Messiás nem kell. Az alázatos és szegény Jézusért nem tudnak lelkesülni a világ szellemében nevelt emberek. Méltán mondta a farizeusoknak: „Ti az ördög atyától vagytok és atyátok kívánságait akarjátok cselekedni. Ő gyilkos volt kezdetől.“ János VIII. 44. Izraelnek ilyen király nem kell. Mit cselekedjenek tehát? Igaz, nem tagadhatják, sok csodajelt tesz és ha hagyják, zavartalanul működni, mindnyájan hisznek majd benne és „eljönnek a rómaiak és elfoglalják helyünket és nemzetünket.“ Azért „hasznosabb, hogy egy ember haljon meg a népért, mintsem az egész nemzet elveszen.“

2. Izrael elvetette a megígért Megváltót. Öntudattal és ördögi gonosszággal az Istenember gyilkosa lett. És Isten nem akadályozta meg a legnagyobb gonosszág végrehajtását. Szabadon követte el a zsidó nemzet az égbe kiáltó bünt. „Iszonyodjatok ezen egek és annak kapui fölötté szomorkodjatok el,“ úgymond az Úr! Két gonosszágot cselekedett az én népem: „Elhagytak engem, élővíz kútfejét és maguknak kútat ástak, beomladozó kúttakat, melyek vizet nem tarthatnak.“ (Jerem. 2.) De már nem állott módjában, szabadságában az igazságos büntetést kikerülni. Szórol-szóra beteljesült a zsidó város és a nemzet elpusztulásáról szóló jövendölés. „Rád jönnek a napok és körülvesznek ellenségeid árokkal és körülfoznak és szorongatnak téged minden felől,“ Jeruzsálemet tényleg már 66-ban ostromolni kezdte Cestius Gallus. 68-ban Vespasian megújította az ostromot, majd fia Titus fogta körül a várost és sáncokkal s falakkal körülzárta. Az ünnepek miatt mintegy két millió hétszáz-ezer zsidó volt épen jelen a fővárosban. A körülzárt városban óriási éhínség dühöngött. Az emberek Flavius Josephus, híres zsidó történetíró szerint a szemétdombokon kerestek táplálékot. Három hónap alatt annyian veszték éhen, hogy száztizenötezer holttestet kellett a város kapuin kivinni. A keresztrefeszített zsidók száma akkora volt, hogy csakhamar sem hely, sem fa nem akadt elég a környéken. Titus, római hadvezér kiadta a parancsot, hogy a várost, szószerinti értelemben a föld színéig le kell rombolni úgy, hogy senki ne is gondolhassa, hogy itt valaha emberek laktak. — A háború folyamán törbeesett zsidófogylok száma kilencvenhét-ezerre rúg; az egész ostrom ideje alatt egymilliószáz-ezer zsidó veszett el. És Jeruzsálem eltapostatott a pogányoktól és a régi zsidó templom területén bálványtemplomot építettek a rómaiak. Így bűnhődött a gyilkos város!

3. Mit gondolsz, mikor végig tekintesz a hajdani szent város romjain? — „Igazságos vagy Isten és igazságosak a te ítéleteid.“ Tudd meg azonban, hogy mindez felette halvány árnyképe annak rettenetes büntetésnek, amely a megkeresztelt emberre vár a pokolban. A kereszttség szentségében eljött az Istenember a lélekbe, felütötte benne királyi trónját, benne uralkodni akart az ember összes tehetségei, érzékei, tettei felett. De fellázadtak ellene a szenvedélyek, a bűnös hajlamok, összeesküdtek ellene, trónvesztettnek nyilvánítják mondván: Nem akarjuk, hogy ez uralkodjék felettünk. Így nyilatko-

zik a büszke gögös ész és tagadja a krisztusi igazságokat; ezt kiáltja a gonosz nyelv és hazudik, esküszik hamisan, káromkodik; felmondja a szolgálatot a kéz és gyilkol, gyujtogat, rabol, öldököl, azért olyan erős.

Józan ember másnak kárán okul. Jeruzsálem borzasztó végenyészete bizonyítja, hogy az igazságos Isten rettenetesen tud büntetni. Tehát: „Térjetelek hozzám teljes szívekből böjttel és sirással és jajgatással. És szagassátok meg szíveiteket, nem pedig ruháitokat és térjetelek a ti Uratokhoz, Istenetekhez.” A husvéti sz. áldozásban ismét eljön hozzátok a te Királyod, a szelidszívű Jézus. E boldog percben adja ki hittől felvilágosult eszed a parancsot összes lelki-testi képességeidnek, fogadják örömmel a Királyt: „Hozanna, Isten Fiának, áldott ki az Úr nevében jó! Hozanna a magasságban.”

A sz. áldozás feltételei.

4. B. e. X. Pius, folytatva tanítását a gyakori és mindennapi sz. áldozásról, elénk tárja annak okát, hogy is történt az, hogy az Egyházban meghidegült az Oltáriszentség vétele iránt a szeretet és buzgalom. Elmondja, hogy az eretnek tanok hatása megvoit a katolikusoknál is. *Vitkozni* kezdtek szigorubb vagy lanyhább emberek azon, hogy *milyen előkészület és lelkiállapot* követeltetik ahhoz, hogy valaki gyakran és naponta áldozzék. Tévedtek a szigorú felfogásuak, de a lanyhábbak is. Itéletet tartott az összes tévedések felett XI. Ince, majd VIII. Sándor pápa, majd XIII. Leo, végül X. Pius. A katolikus tant és felfogást X. Pius az 1905. dec. 16-án a trienti szent zsinat határozataira felügyelő bizottság teljes ülésében 9 pontban foglalta össze.

a) Minden rendű, rangú akármelyik nemhez tartozó keresztény kat. el nem tiltható a gyakori, sőt napontai szentáldozástól. Három feltételt követeltetik: *kegyelemállapot* (súlyos szánt-szándékos bűne nincs), *kellő áhitat és helyes szándék*.

b) A *helyes szándék* megvan, ha valaki a sz. áldozásban keresi Istennel a szeretet által a szorosabb egyesülést, egyedül az ő tetszését, vagy a gyarlóságok és bűnök ellen az isteni gyógyszert. Annak tehát nincs megengedve a gyakori, sőt napontai sz. áldozás, aki *szokásból, hiúságból, emberi tekintetből áldozik*. (Pl. annyian mennek vagy az egész társulat megy, hát én sem maradhatok el vagy mit szólnak előljárom? Vagy feltűnik stb.)

c) A *bocsánatos bűnökről* így szól a rendelet. „*Illik*, hogy a gyakran és naponta áldozók ne kövessenek el főleg megfontolt vagy hajlam szerinti (meggyökeredzett) bocsánatos bűnököt, sőt az azok iránti vonzalomtól is tiszták legyenek, *mégis elegendő, hogy az ember a halálos büntől megtisztulva azon erős feltétellel bírjon, hogy a jövőben nem fog vétkezni, mert ily feltétel mellett lehetetlen, hogy az, aki mindennap áldozik, lassan a bocsánatos bűnöktől és azok hajlamaitól meg ne szabaduljon.*”

d) Az *előkészület és hálaadás áhitatáról* ez a rendelet. A súlyos büntől tiszta lélek *méltoán* áldozik; a bocsánatos bűnöktől ment szív *méltoán*. Az előbbi eset főgyümölcse az, hogy az illető megőrzi a kegyelem állapotot, az utóbbiban — ha nincs bocsánatos vétke — sok más kegyelmeket is kap, a sz. áldozás gyümölcseiből. Az áhitat okozza azt, hogy áldozásaink gyümölcseiből lesznek, nagyobb haszonnal járnak. Az *áhitatra* nézve annyit ír elő a Szentatya: „*a sz. áldozást pontos előkészület előzze meg és kellő hálaadás kövesse*”, de hozzáteszi: „*amint kinek-kinek módjában áll, állapotához és köteleihez mérten.*” A gyermek másképpen mint a felnőtt. Akinek ideje van többet. — Hát az mit tegyen, akinek *igazán* nagyon kevés ideje van? Készüljön, ahogy tudja, az uton a templomig; adjon hálát újból az uton, ahogy bírja. Az Úr ezért meg nem nehezelt. Legjobb áhitat az a három: *teljes meggyőződéses hit*, hogy sz. áldozás nélkül éhen meghal a lelkem, azért meggyek, mennem kell; *másodsor erős akarat és önmegtagadás az egész napon át*, hogy az Úr van szívemben, soha semmi szantszándékos bűnnel meg nem sértem őt; *harmadsor napközti sűrű, rövid fohászokkal és gyakran felindított jószándékkal egyesülök Jézus Szívével és az ő érdemeivel egyetemben dolgozom, fáradok, tűnök, szenvedek, imádkozom, eszem, iszom, alszom, pihenek, üdülök. Így a gyakran és naponta áldozó, állandóan készül a sz. áldozásra és hálát ad, áhitatos marad állandóan a lelke.*

e) A gyóntató atya *tanácsát* ki kell kérni. Nem engedélyt kérünk, mert azt megadta már az Egyház s a lelkiatya nem tarthat vissza senkit, akinek súlyos bűne nincs, hanem *tanácsot* kérünk, hogy annál *nagyobb megfontolással és érdemmel* áldozunk.

d) A papok, gyóntatók, szónokok gyakori intelmekkel buzdítsák a keresztény hiveket ezen jámbor szokás felkarolására.

A három utolsó pont előírásokat tartalmaz nem a hivek számára.

Ki-ki magát okolja, ha nem bír bűneivel, ha vigasztalanul szenved, ha a sötét kislelkűség éjszakájában sorvadozik, ha az erény gyakorlataira semmi kedve, érzi: mert itt az ellenszer minden bajra, itt az erő minden hősiségre, itt a legboldogabb isteni Szív öröm forrása és nem használja. Kár, igen nagy kár!

Jézus sz. Szívének ájtatossága.

— Szemelvény P. Csávossy Elemér könyvéből. —
A kereszt — az áldozatos szeretet.

Jézus Szívének szeretete irántunk nem nyilvánult meg pusztá szavakban és érzelmekben: tettek, adományok és áldozatok termettek az élet keresztjén. Jézus Szívének szeretete tevékeny, áldozatrakész szeretet volt. Ott áll a kereszt jelvénye a szent Szív fölött, kimagasló a lángok között és némán int, hogy viszontszeretettünk is tevékeny, áldozatrakész szeretet legyen. Felszólít, hogy Golgota hegyére visszamlékezzünk és átgondoljuk szívünk mélyén, hogy mennyit adott az isteni Szív és hogy mennyibe kerültünk neki. A néma kereszt a szent Szív fölött a *halálnak* hangos hirdetője és szónoka, a kereszt a lángok között hirdeti a világnak, hogy igazi hála és szeretet csak az áldozatban mutatkozik. A hála áldozatát mutatjuk be Jézus Szívének azáltal, hogy isteni szeretetét mindenekelőtt becsülve, inkább az egész világot és életünket is odaadjuk, csak hogy az Ő szeretetét és megszentelő kegyelmét el ne veszítsük. Rójuk le neki hálánkat azáltal, hogy adományainak értékét fölismerve epedve járulunk a kegyelemnek és szentségnek e forrásaihoz: véres áldozatának képmását és megismétlődését szemlélni a szentmiseáldozatban éltünk legszebb pillanatai közé sorozzuk; legyünk gyakori vendégek az Úr asztalánál és szívjuk lelkünkbe a szentség és az élet üdítő italát Jézus Szívéből. A kereszt lábánál, az áldozópadnál és a gyóntatószékben mondhatjuk meg legőszintebben Jézus Szívének, hogy mennyivel tartozunk neki és mit akarunk Erte tenni.

Xavéri szent Ferenc egy nagy bűnöst nem tudott megtéríteni; de midőn azt mondta neki, hogy a keresztre tekintve ismételve többször: Te, Istenem, a keresztet és én a gyönyörben! — nem állhatta meg többé a különben nemes érzelmű férfi és megadta magát. Istenem, Te a keresztet! és én? — ezt kérdezzük mi is napoként. Kérdezzük napoként: Mit tettem eddig Erted, Jézus Szíve, és mit fogok ezentúl Erted tenni? Ez a hálaadás legszebb hajnali zsoltára és ha igértünk a nap folyamán hűségesen béváltottuk, akkor ez lesz hálánknak legszebb alkonyati áldozata is.

Tövískoszorú — az engesztelő szeretet.

Tövískoszorúval szíve körül jelent meg az Üdvözítő boldog Margitnak: „Lásd e szívet, mely az embereket annyira szerette, hogy önmagát felemészte vérenek utolsó cseppét is feláldozta értünk. És mindeztért részük-ről csak hidegséget, hálátlanságot és megvetést tapasztal. Viszonzd legalább te valamiképp szeretetemet!” — Hallja e szavakat a hívő keresztény is; szégyen, szájalom és bánat szállja meg szívet. A hálás és áldozatrakész viszontszeretet *engesztelő* szeretetté lesz. Le akarja törni azokat a szűrő töviseket, melyeket Üdvözítőjének Szíve körül lát. Ha csak egyet is sikerült kitépnem, már boldognak érzem magam! Legalább én magam hű leszek, Uramhoz, Istenemhez! Az eltökélés után megkezdődik a munka és küzdelem. Nap-nap után egy-egy szűrő tövis távozik Jézus Szívéből. Hibát, hiba után lép ki saját szíveből; erényt erény után ültet bele; — mert hiszen eltökélte magában, hogy eleget tesz saját és mások hálátlanságáért és hogy *szent* akar lenni, Jézus Szívének örömet akar szerezni. Hangos szó a néma kereszt, de még hangosabb a szűrő tövis: a hívő lélek nagylelkűsége határt többé nem ismer. Kilép az *apostolkodás* terére, hogy másokat is Jézus Szívéhez vezessen és még több tövist tépjen ki abból: ez Jézus Szíve ájtatosságának koronája. A hálás és engesztelő viszontszeretet ájtatosságunk legsajátosabb gyakorlata, mely a szeretet isteni erényéből veszi eredetét és a

Jézus Szívét környező tövisek, a kimagasló kereszt és a lángok szemléléséből táplálkozik.

A seb menhelyünk — bizalom.

Vége ott látjuk az oldalán a nyílt sebet, melyet már a szentatyák is arra magyaráztak, hogy szentséges Szívében menhelyet akart nekünk nyitni az Üdvözítő. A víz és a vér pedig, mely abból kifolyt, a kereszttség és az Oltáriszentség, egy szóval a katolikus anyaszentegyházjelképei kegyelemforrásaival együtt, melyek mind Jézus Szívéből fakadtak. Ez a seb tehát mint *menhely és kegyelemforrás*, reményünk és *bizalmunk* megerősítője. Tárva áll valamenyünk számára az Üdvözítő Szíve barmkájának széles kapuja, hogy befogadjon és megvédjen minden bajunkban, kísértésünkben és szenvedésünkben; folytak a forrás kegyelmi árai, hogy világosságot, erősséget, szentséget és üdvösséget hozzanak a sötétségben sanyló gyenge, bűnös és boldogtalan szívekbe. „Jézus Szíve, bízom Tebenned!” — ez az ima tör ki ajkunkra, valahányszor élő hittel tekintünk e sebre.

„Fiam, tedd ide kezedet, szólt egyszer az Üdvözítő egy szorongatott és kétségbeesett emberhez, kend be újjadat oldalsebem vérevel és meglátod, hogy minden dolog könnyűvé lesz, ha még oly nehéznek látszik is előttem!” — Rubens festőnek „lándzsadöfés”-nek nevezett festménye gyönyörű. Megható e képen Magdolnának gyengéd szeretete, mellyel el akarja háritani a kemény katona éles fegyverét, hogy szeretett Mestere holt tetemét e tiszteltenségtől megóvja. Oh ne háritsd el, Magdolna, a katona lándzsáját! mert hol lesz menhelyünk, hol vigasztalásunk, ha Jézus Szíve nem nyílik meg nekünk? — Jézus Szívének tisztelője nem csügged el soha, a bizalom az ő osztályrésze. Ezzel tiszteli Megváltója Szívének jóságát, bölcsességét és hatalmát; Jézus Szíve ájtatosságának e harmadik erénygyakorlata az isteni remény gyermeke.*

* Igen ajánljuk k. olvasóink figyelmébe ezen új füzetkét. Kedves, keneteljes és gyöngéden oktató könyvecské. 50 fillért kapható: Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. Mária Kongr.

Jézus Kaifásnál.

Kaifás udvara fallal van övezve,
A kapun belépve a házat nem messze
Látod fehérteni... Falát növény kussza,
Benn tágas az udvar... kövezetes, pusztá...
Körös-körül égő fálya fénye lobog,
Sűrög-forog a nép, sok beszéd, sok dolog.
Megreccsen az ajtó, most kéffelé tárva —
A kíváncsi tömeg az Úr Jézust látja.

Elitelték!... vége... Már jön az udvarra,
Körülte csöcselék, hóhér, szolgák kara.
S jó négy hóhér Jézust kötéllel rángatva,
A kegyetlen tömeg, mulat, kacag rajta.
Lobog a fálya fénye, hull piros sugára,
Mintha vetődnek ördögök rajára,
Mintha ma a pokol a földre jött volna,
Ez az éj az övök a nagy Isten tora.

Jézus imádkozik Istentürellemmel,
Kínzó ellen az ég is vádat emel.
Azt a arcot üti a föld bűnös sarja,
Mely még a napot is homályba takarja,
Melytől éltetőbb, szebb a mennyboltnak pírja,
Melynek tündöklését az angyal sem bírja,
Melynek a nagy világ, apró teremtménye;
Melynek ragyogása az „Átyának” fénye.

Kaifás házában pusztá, kicsi szoba,
Jézust a hóhérok most vonzólták oda,
Az lesz a börtöne. — Középen egy oszlop,
Ahhoz kötik Jézust... A nép már elszólt.
Csend van... Sajgó lábán az Úr nehezen áll,
Alakja magasabb a köoszlopánál,
Reá hajtja fejét, imát susog ajka,
Vérével bűneink váltság-díját adja.

Jézus arca komoly, szomorún fenséges,
Szentségét lehelő, vérrózsákkal édes. —
Most lát maga előtt milliónyi lelket,
Akiket a bűn mind a pokolba kerget.
De ime feltűnik a kereszt szent fája
S az ember mentve van, mert feltéknit rája;
Jézus vérző kezét nyújtja a nap felé,
Arcán glóriás fény: „E nap az Istené.”

Szobát keres bútorozva, külön bejáráttal komoly nő kath. családnál. Cim a kiadóban csendes lakás jellegére.

Melegen ajánljuk *Quotidián* Lajos, **Sz. Ignác vize** című kis művét. E csodahatású vizről jó volt tudni a kath. hiveknek minden időben, hisszük, hogy most, amikor a lourdesi vízhez alig juthatunk s annyi a testi és a lelki baj, még inkább szükséges és hasznos. Rendelhető: *Szabadku* (zárdá) és *Kalocsa*, olvasógyár. Ára 30 fillér.

Kárpitoshoz tanonc kerestetik, ellátással vagy fizetéssel. Fromm János, Vadász-u. 33.

Krisztus Urunk keresztfájáról.

A szent keresztfa képezi a világtörténelemnek középpontját. Az Istenember vére, mely róla lefolyott, nemcsak a bukott emberiség bűnszenyét mosta le, hanem egyúttal örök üdvünknek, természetfölötti boldogságunknak el nem apadó forrásává lett. De tegyük ma a szent keresztfát, melyen Krisztus Urunk a világot megváltotta, történelmi elmélkedésünk tárgyává.

Miután. Evangelista sz. János úgy mondja (19. 29), hogy a katonák a keresztben haldokló Krisztusnak izsópszáron ecetbe mártott spongyát (szivacsot) emeltek szájához, az izsó pedig keleten jó métermagasságúra nő, joggal következtethetjük, hogy a keresztfa magassága 3—4 méter közé eshetett. A keresztfa maga, mint az akkortájt szokásban volt, a nagy Y betűhöz hasonlított; két feléle szétnyíló ágát részuttosan egy síkban ékeltek be a törzs felső végébe; de miután Pilátus ez alkalommal hosszabb, zsidóul, görögül és latinul irt címet: „Názáreti Jézus Zsidók Királya“ tüzetett fölibe, a katonák a cimirat felfogadására a középső, felül rövid törzset még egy rávert cölöppel meghosszabították, úgy, hogy a kész kereszt, — így írja Emmerich Kataini is, — három egyenlő ágú villa alakjában végződött. Eszerint igazuk van nemcsak azon írónak, kik a szent keresztet a maga egészében négyágú faalkotmánynak jelezik, hanem azoknak is, akik az ókori büntető szokásra hivatkozva a keresztet villa alakban (crux decussata) rajzolják. Az újabb kémiai és nagyító üveg alatti elemzés pedig, melyet a szent kereszt ereklyemaradványain eszközöltek, kimutatta, hogy ez a fa a fenyő, a cédrusok osztályába tartozott.

Krisztus haláláig a keresztrefeszítést a leggyalázatosabb, a legmegszégyenítőbb halálbüntetésnek tartották. Cícero maga jelenti (Cic. Verr. 5. 66. 169): „Servitutis extremum sumumque supplicium. A keresztrefeszítés volt a rabszolgáknak legmegalázóbb, legkeményebb büntetése.“ Jaj volt azoknak, akiknek a bíró odakiáltotta: Ibis ad crucem! El veled a keresztre!

A rómaiaknál az elitelt maga vitte a keresztfát, vagy annak rezeit a vesztőhelyre, ahol azután ruháitól megfosztva, kivételesen ágyékán lepellet fődve felfeszítették. A fölöttébb borzalmas halál, amely égető szomjúsággal, szívgörccsel, lázzal és lelki gyötrelmekkel járt, nem annyira a vérvesztésnek, mint inkább a vérkeringés megakadásának a szervezet megbénulásának volt következménye.

Midőn Urunkat megváltó halála után a keresztől leemelték s a nem messze eső sziklásrba eltemették, a szent keresztet, úgy mint a két lator keresztjét is a sírtól csekély távolságban kelet felé földbe ásták. Majdnem három évszázadon át rejtette el előlünk Isten keze megváltásunk eszközét a Golgotán, hogy a kellő időben, a megdicsőülés hajnalhasadásakor ismét fényre kerüljön. Aközben azonban a pogány rómaiak Jeruzsálem feldúlásakor a szent helyeket földdel, szeméttel hányták be, hogy még emlékeztük is veszendőbe menjen; sőt a keresztényeket azok felkeresésétől elriasztandók a Golgotán a szentsír fölé Vénusztemplomot emeltek. De ép ez álnok cselszövéjük szolgált a keresztényeknél a szent hagyománynak biztos megőrzésére. Mert midőn Nagy Konstantin császár három századdal később 312-ben Rómában a szent kereszt jelét az égen megpillantotta s egyúttal „In hoc signo vinces! E jelben győzni fogsz!“ látományában sikereinek égi biztosítékát is felismerte, ellenfelét, Maxentius császárt, diadalmas ütközetben megtörte. Halálból a szent kereszt iránt, mely őt, mint egyeduralkodót felmagasztalta, Konstantin a milánói rendelettel a keresztény vallásnak állami szabadságot biztosított, sőt élete végén jómaga is a kereszttség szentségét vette föl.

Konstantin győzelmével a szent kereszt tiszteletének, később felmagasztaltatásának órája is ütött. A császár anyja, az istenes

Helena személyesen indult Jeruzsálembe a már sokaknál feledésbe borult szent helyek felderítésére. Katonáival a Vénus-templom rommaradványait leromboltatta; hosszas ásatások után az az öröm érte, hogy a szent sírűreget felfedezte, s nem messze tőle három fakeresztet talált, egy közöttük fekvő háromnyelvű felirattal „Jesus Nazarenus Rex Judaeorum.“ A valódi szent kereszt felismerését, Isten örökös jószágából csoda döntötte el, midőn Makarius püspök jelenlétében a három kereszttel egy halálosan beteg aszszonyt illettek; míg a két első kereszt érintésénél mozdulatlanul, szinte élettelenül maradt, a harmadiknál pillanatban teljes élet-erővel, őrde épséggel felgyógyult. Helena császárné a szent kereszt nagyobbik részét nagybecsű ezüsttokba foglalva Jeruzsálemben hagyta, s följé fényes szentsírtemplomot emelt; a kisebbik keresztfarészt fiának Konstantinnak küldte. A nagynevű császár a páratlan ereklyét legfőbb kincsének tekintette s elrendelte, hogy azontul a kereszt-halálbüntetés a Megváltó keresztje iránti tiszteletből a római birodalomban végkép megszűnjön. Az anyaszentegyház a szent kereszt feltalálását külön szentmisével és zsolozsmával május 3-ikán ünnepli.

Ismét három évszázaddal később 614-ben II. Chosroas perzsa király győzelemittas hadjárataiban Palesztinába tört, Jeruzsálemet rövid ellentállás után hatalmába kerítette, s a szent kereszt ereklyéjét a templom egyéb kincseivel együtt győzelmi zsákmány fejében Perzsiába szállította. De a diadalmamora nem soká tartott, mert Heraklius kelet-római császár Sergius konstantinápolyi pátriárka szent beszédeitől fellelkesülve a szent ereklye visszahódítására indult. Hadi vállalatát isteni magasabb segítség folytán fényesen sikerült; a császár a szent ereklyét ünnepélyes menetel személyesen, saját vállain hozta Jeruzsálembe vissza. Az egyháztörténeti szempontból oly kimagasló eseményt az anyaszentegyház évenként szeptember 14-kén a szent kereszt felmagasztaltatásának ünnepével üli meg.

Azóta is a szent kereszt tisztelete növekedő fénnel terjedt el az Egyházban. A gondosan őrzött nagy faereklyének igen kis részleteit, cérnaszállyi apró partikulákat az egész világra szétszarmaztatták. Alig van nevezetesebb templom, amely valami kis keresztrelíkiával ne bírna. Előttük, úgymint a nagypénteki szertartásnál a papság és hívőnép a Krisztusnak dukáló tiszteletből térdeket hajt: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Tégedet, mert a Te szent kereszteddel megváltottad a világot!

Említésre méltó, hogy másfél évezreden át folyó szétosztás dacára a szent kereszt-fából nagyobb, híresebb ereklyedarabok maig is fennmaradtak; ilyenek Rómában a Szent-Pétertemplom keresztereklyéje, és méginkább ugyanott a Sancta Croce templomnak három keresztrelíkiája 16, 12 és 9 cm. hosszme-retekkel. Legnagyobbak az ismert darabok között a brüsszeli sz. Gudulatemplom 47 cm. és a velencei szent Márktemplom 42 cm. hosszú darabjai. Mint kiválóbbak a felsoroltak után említésre érdemesnek a párisi Notre Dame 225 cm. és a wienheiligenkreuzi, ciszterciatemplom 20 cm. hosszme-rettü relíkiái. Ha a szent kereszt hosszát 3—4 méterrel, az ágak szétnyílását 2 méterrel, a középtörzs szélességét 12 centiméterrel, vastagságát 8 centiméterrel számítjuk, mint a fennmaradt és ismert keresztereklyék összesége, alig fogja a szent keresztfa térfogatának egy harmadát kitenni.

Mindezeket az ereklyéket nagy tiszteletben tartjuk. S méltán! mert itt az örök értékek nyilvánulnak meg előttünk. De tudod-e, Kedves Olvasó, mi hozza szivedet még közelebb Krisztushoz, mi tölti el lelkedet még nagyobb kegyelemkincsekkel? Azok a keresztpartikulák, melyek életed egy napján sem maradnak el: külső bánalmak, apró tűszúrások környezet részéről, belső aggodalmak, testi bajok, lelki fájalmak; ha azokat Isten kezét áldva nap-nap mellett nyugodt megadással fogadod, kimondhatatlanul boldog leszen ébredésed halálod óráján.

Május 21-én tartjuk a Máriabesnyői férfi zarándoklatot.

Levél a frontra.

Csak heves roham árán tudtak győzelmet aratni vitéz katonáink. Nem egy áldozatot követelt e hősiés támadás. Már szedik össze a sebesülteket, temetik az elesetteket. Emitt egy öreg népfőlkelő küzködik még a halállal. Egy gránátszilánk tépte szét mellét, már nem élhet soká, kezében görccsösen szorongat egy levelet. Övéitől kapta, de elolvasni már nem ért rá; rohamot vezényeltek. Most nagynehezen kivette a zsebéből, de már oly gyöngye, hogy nem bírja felbontani. Katonák közelednek, a haldokló népfőlkelő felnyítja szemét, odanyújtja nekik a levelet, s gyenge hangján kéri: „Olvassátok.“ A vitézek felbontják a levelet, s olvassák:

„Kedves, jó atyánk!

Mama ép most ment el hazulról. Bevásárlásokat végez. Így tehát egyedül vagyunk itthon. De ne hidd, hogy most mindent felforgatunk. Még csak nem is veszeksztünk. Nem akarjuk a mamát megszorítani. Oly sokszor sír. De nem akarja, hogy észrevegyük. A minap azonban, mikor egyszer előbb jöttünk haza az iskolából, mert Antwerpen bevétele miatt szünetet kaptunk, — tanítónk oly szépen mesélte el nekünk az egészet — ott ült a konyhában, kötényét szeméhez tartotta, s egészen nedves volt a sírástól. A kedves, jó anyánk! Nem akarjuk többé megszorítani. Meg is mondtuk ezt neki. Es hogy ne sírjon többé, hiszen a jó Isten és a kegyes Szűzanya, akihez minden este imádkozunk, megvédik atyánkat. Ekkor ismét örömmre derült az arca és mesélt nekünk fölöled. De én azt hiszem, hogy ő mégis csak gyakorta sír, amikor nem látjuk. Szeme némelykor egészen piros. Ilyenkor aztán különösebben törekszünk neki örömet szerezni.

Amikor a multkor a kis csomagot számokra összeraktuk, — örülünk, hogy megkaptad és hogy tartalma tetszett neked — mikor mindennel elkészültünk, azt mondta: most még hozzátesszük a legszebbet. Mi nagyon csodálkoztunk és azt hittük, hogy jó anyánk valami különöset vásárolt számadra. De ekkor azt mondta: „Megírom a papának, hogy gyermekei igen illedelmesek és jók voltak azóta, hogy a háborúba vonult. Ez sokkal, sokkal nagyobb örömet fog neki okozni, mint az egész csomagunk.“

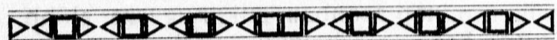
Igen, kedves atyánk, erősen megigérjük neked, hogy édes anyánknak mindenben szót fogadunk. Ha majd ennek a csunya háborúnak vége szakad és te boldogan közöttünk leszel, édes anyánktól csak jót fogsz hallani felőlünk. Hanzi és Klárka épen iskolai feladatukat készítik. Ők is most szorgalmasan tanulnak az iskolában. A kis Walter — gondolsz-e arra, hogy holnap lesz négy esztendő? — falovacsakájával játszadozik. Nemrégiben azt mondta a mamának, bárcsak hozna neki a kis Jézuska egy nagy skatulya ólomkatonát és igazi várat hozzá fából. De az idén nem lehet. A mama most nem bír bennünket úgy megajándékozni, mint azelőtt. Gondoskodnia kell arról, hogy kijöjjön avval az összeggel, amit a hivatalból kap. Minden sokkal drágább most, mint különben. Mi nagyok azt mondtuk neki, hogy ebben az évben nem kérünk karácsonyi ajándékot. Abból a pénzből, amit még háború előtt perselyünkben összetakarítottunk, majd veszünk Walternek néhány ólomkatonát. Hanyi csinál neki papirból várat s befesti. A megmaradt összegen katonáink számára veszünk valami adományt. A fölöttünk lakó szegény gyermekeknek, kiknek apja már a háború kitörése óta nem talál munkát, szintén szerezünk egy kis karácsonyi örömet.

Képzeld csak, a szomszédházban lakó asszony tegnap levelet kapott, melyben az állt, hogy férje a csatában elesett. Athallatszott hozzánk a szegény asszony s a gyer-

mekek sírása. Atyám, tudod, mit tennék én, ha téged is eltalálna egy golyó? Nem sírnék; legalább nem volna szabad senkinek észrevennie. Vigasztalnám a mamát és testvéreimet és aztán még egyszer oly nagy szorgalommal dolgoznék és tanulnék, hogy valami kiváló legyen belőlem. És aztán gondoskodnék a mamáról és testvéreimről, hogy nem kellene szükségét érezniük. Mi mindnyájan szüntelenül imádkoznánk érted és kérnők a jó Istent, segítsen meg, hogy derék ember váljék belőlünk és egykor a mennyországban örökre veled együtt lehessünk. És most, kedves atyám, Isten áldjon meg! A mama ép most jön haza, és mindjárt elimádkozzuk érted a rózsafüzért. Számtalanszor üdvözlünk és csókolunk.

Gyermekeid.

A marcona katonák szemébe könny lo-pódzott. A haldokló halvány arcán azonban egy boldog mosoly piroslott. Tágranyilt szemekkel tekint a messzeségbe, mintha azt a kis szobácskát látná, melyben felesége és gyermekei az olvasót pergetik érette. Hal-kan suttogja ajka: „Istenem, hálát adok neked, hogy ily jó gyermekeket adtál nekem — Szempillája becsukódik, — meghalt. Meghatottan állják körül bajtársai. Az egyik megtöri a csendet: Ez boldog halál volt. És sirt ásnak neki a csatamezőn s a pusztá fakeresztet zöld ágakkal díszítik.

Ő érettem halt meg.

Amerikában X. utas a nashvillei temetőbe látogatott el a múlt század hatvanas éveiben. Ott látott egy embert, aki virágot ültetett a sírra, melyet az imént épen rendbe hozott. Az utas a sírhoz közeledett s résztvevő szívvel megszólította a dolgozót.

Önök fia nyugszik itt, ugy-e? — Nem, válaszolt a megszólított. Hát talán testvére? — Nem. — Akkor bizonyára rokona? — Az sem. Aki itt eltemetve nyugszik, az kedves barátom volt.

Lássa, uram, így folytatta a sír mellett szorgoskodó jó ember, ezen kedves barátom emlékéhez hű fogok maradni élt utolsó lehelletéig. Nem volnék érdemes arra, hogy a föld hordjon a hátán, ha az ő emlékét meg nem őrizném.

Az illinoisi háború kitörésekor engem is behívtak. Törvényeink értelmében lehetett ugyan annak, kit a sereghez beidéztek, helyettest állítania; de én szegény voltam s azért a törvény által adott joggal nem élhettem, katonává lettem. Elbucsztam családomtól: nőmtől s gyermekeimtől. Mi lesz velök a jövőben, ha vissza nem jövök, ki fog róluk gondoskodni, arra komolyan nem is gondolhattam. Ezen szomorú pillanatokban jött hozzám e barátom s azt mondta nekem: Nagy családod van, melyet feleséged, ha eltávozol, fenntartani nem lesz képes. Engedd meg, hogy helyettesíthesselek.

Kezdetben nem akartam e nemes ajánlatot elfogadni; de ő sürgetőleg megújítá azt s meg-egyeztünk.

Chickamanga mellett vívott csatában barátom súlyos sebet kapott, kórházba vitték, ott azonban baja halálát okozta s most itt a nashvillei temetőben nyugszik, itt van eltemetve. Amint ezt meghallottam, megtakarítottam annyi költséget, hogy ide jöhessenek. Tegnap érkeztem ide s most itt gondozom hű barátom sírját s imádkozom érette.

A jó ember erre elhallgatott. Deszka darabot, melyet magával hozott, erősített a sír fölé emelkedő kereszt aljára s a deszkára ez volt írva: **Ő érettem halt meg.**

Valóban megható felirat. Figyelmeztet ben-nünket arra a másik nagy Halottra, a mi legjobb barátunkra, akinek sírjáról is ezen felirat szól hozzánk: **Ő érettem halt meg.** Oldalát átdöfték, szent Szívét átszúrták... érettem. Szeretett bennünket, azért halt meg értünk. Mivel háláljuk meg szeretetét?

Azzal, hogy Érte élünk, dolgozunk és szenvedünk.

Finom fehérneműhöz tanulóleányok fel-vételnek. Báross-u. 17. I. 51.

Innen-onnan.

Lélekmentő feleség.

P. Hattler, a sz. Szív híres jezsuita apos-tola s írója 1885 tiroli missziós útjában kény-telen volt meghálni N. falucska egyszerű vendéglőjében. Az éltes özvegy vendéglősné nagy tisztelője volt a sz. Szívnek, amit el-árult már úgy a bejáraton díszelő sz. Szív kép, mint a vendéglő összes helységeinek főekessége: Jézus-Szive szobra. Sok szép tör-ténetet mondott el a tisztas matróna életé-ből, melyeknek rövid foglalata: Jézus sz. Szive kézzel foghatólag segített búban-bánat-ban. A legmegszívlelendőbb, amit megboldo-gult férjéről beszélt, ki élte utolsó évtize-dében rossz társaságba került és elveszté lassan hitét, vallási meggyőződését. Súlyos betegségében konokul visszautasította több-ször a szentségek felvételét. A végső kataszt-rófa már fenyegetett. Jámbor neje elhívta Isten szolgáját, de az már önkívületi állapot-ban találta a szerencsétlent. Hasztalan min-den kísérlet és várakozás. A derék nő erre térdrehull és hangosan imádkozik: „Ó irgal-mas isteni Szív, mentsd meg házastársam lelkét a kárhozattól! Nézd, én kész vagyok minden áldozatra, szenvedésre, csak térítsd meg férjemet, adj neki csak pár világos per-cet töredelmes sz. gyónáshoz!”

Csakugyan magához tér lassan a férj s első szava, kérése: gyónni szeretnék! Mi-dőn a lelkész ellátta a szentségekkel, öröm könnyzapor hullott megtörni kezdő üveges szeméből, megöleli, megcsókolja nejét és végső szava ez volt: „Fohászod a sz. Szívhez hal-lottam, megértettem! Önfeláldozó szereteted annyira megindította kérges szívem, hogy én is imádkozni, megtérni kezdtem. Köszö-nöm neked és az irgalmas sz. Szívnek, hogy el nem kárhoztam!”

Erre lehanyatlott szende mosollyal arcán. Mily győzedelmes a kitartó istenfélő hitvesi szeretet. A mindentudó s mindenható isteni irgalmas Szív, ha a jobb lator kérésére meny-nországot adott ily céges volt gonosztevő-nek, mennyivel inkább egy ártatlanszívű hívő testvér, hitvestárs vagy gyermek kitartó bi-zalomteljes imája, erényes, önmegtagadott élete kierőszakolja a mennyországot tékozló fiúként élő családtag számára.

Hitvédelmi ABC.

L) Lélek.

„A lelket még senkisé láttam: én nem hi-szek benne.”

1. Az eszedet sem látta senki, de sőt még a tokját sem; s azért remélem, mégsem von-nod kétségbe, hogy van eszed. A jószágot, a szeretetet, a hazafiságot, a becsületességet, a hűséget, az erős akaratot sem lehet magá-ban látni, legfőleg a megnyilvánulásaiban, a tetteiben, a következményeiben: szakasztott úgy, mint ahogy a lelket is csak a műkö-déséből, a cselekedeteiből, a hatásából ismer-jük meg. A mennyiségtan tételei s az a sok elvont igazság, melyet az ú. n. exakt tudományok közvetítenek, mind *láthatatlan* valóságok; sőt anyagi dolgok is vannak, melyeket nem lehet látni s mégis léteznek; pl. az erő, a villanyosság, a mágnesség stb. Semmiféle tudományban meg nem áll az, hogy csak az létezik, amit valaki a szemével láthat vagy a bütykös ujjával megtapinthat, vagy amibe bicskával belemetélhet.

2. Furcsa „lélek” is volna az, amit látni lehet. Hiszen látni csak *anyagot* lehet, azaz kiterjedt valamit; a léleknek pedig ép az a mivolta, hogy az anyagtól független, más, nem térhez kötött valóság. S azért amint nem lehet a szeretetet literrel mérni, a hazafi-ságot vegyileg előállítani s a becsületességet bepácolni, úgy nem lehet a lelket sem látni, mert a „látható lélek” már nem volna lélek többé.

3. Hatásaiban, működésében azonban föl-tétlenül fel lehet ismerni a lelket, még pedig a legnagyobb könnyedséggel. Az ok sohasem lehet kisebb az okozatnál: sapszliból nem lehet arany koronát csinálni és üres zseb-ből nem lehet pénzt kivenni: Ahol szellemi

okozat van, ott szellemi oknak is kell lenni. A gondolkodás, öntudat, akarás, szabad el-határozás pedig csupa szellemi műveletek, tehát szellemi lényből kell eredniük. A test azonban nem szellem, tehát kell oda szel-lemi lélek is, amely a gondolatokat s aka-rásokat létrehozza. — Az állat is megismer és vágyódik, de csak érzéki (anyagi) dolgokra vonatkozólag és érzéki módon. Az elvont okoskodáshoz, pl. új eszközök kitalálásához az állat nem ért; az egér pl. félóra múlva megint belemászik ugyanabba az egérfogóba, melyből az előbb véletlenül kiszabadult. — Igaz, hogy a lélek sok tekintetben a testtel (az aggyal) együtt működik s ha ez utóbbi beteg, a lélek működése is sokban megbénul; de ez csak olyan, mint mikor a legjobb zongoravirtuóz sem tud hibátlanul játszani, ha rossz, elhangolt, lenyűtt zongorát kell hasz-nálnia. Majd ha egyszer a lélek a testtől el-válik, tőle függetlenül is fog tudni élni és működni: örülni vagy szenvedni.

TEMPLOMI REND

Április 15. **Szombat.** Esti 6 órákor kezdődik az éjjeli Szentségimádás. 2., 3., 4. órákor mise áldoztatással.

Április 16. **Virágvasárnap.** 10 órákor barkaszentelés.

Április 20. **Nagycsütörtök.** 9 órákor sz. mise.

Április 21. **Nagypéntek.** 8 órákor kezdődik az istentisztelet, esti 6 órákor sz. beszéd, 8 órákor Szentségbetétel.

Április 22. **Nagyszombat.** 8 órákor kezdődik az istentisztelet. Este 6 órákor feltámadás. Reggeli 1/2 órától kezdve áldozni lehet.

ÜZENETEK

Az **emlékermekre** vonatkozólag arra kérjük t. megrendelőinket, hogy kegyeskedjenek meggon-dolni, hogy Németországból jönnek s ott most épen azon irányban, ahol a szállító gyár van, az offenzíva miatt nagy közlekedési bajok vannak a katonaság miatt. Hogy egy esettel szolgáljunk: 13.000 érem hol, merre jár vagy van, se a gyár, se mi nem tudjuk. Rendeltünk annyit, hogy elég juthat kinek-kinek, ha 3-szorta is többen lesznek. Csak türelmet kérünk. Előbb kapnak azok, kik előbb rendelték. — **Részletes üzeneteket,** amint jeleztük, csak a husvétii kettős számban adunk. — **A katonák részére küldött szív-filé-eket** hálásan köszönjük. Jézus Szívében alázattal ujjabbakat, frisseket, fénylőket kérünk, Nem restel-lünk hőseinkért koldulni, hisz az ő vitézségök a mi életünk. — De ne feledkezzünk meg a **fo-gadalmi templom Jézus Szive Bazilikájáról** sem! (Az adományok küldendők: Budapest, Ho-ránszky-u. 20. sz. Bizottság címére.)

Igen, igen kérjük T. írónkat, kegyeskedjenek rövidsége törekedni. A lap terjedelme nem enged-i meg. Sajnáljuk, hogy emiatt sok cikket nem közöl-hetünk. A rövidítés nehéz dolog, akárhányszor a gondolatok összefüggése miatt lehetetlen.

Schmidtné női kalapterme (IV., Korona-utca 3. szám.) Nagy választék mindennemű kalapokban. Alakítások elvállaltatnak.

Figyelem! Keresztény válla-latban **cipő rak-tár,** amely kizárólag saját készítményű cipőket megbízható anyagból jutányos árban ad. **Cseh Ferenc,** cipésmester, József-körút 83. sz. Képes árjegyzék bér-mentve.

Özvegy állami tisztviselőné nagyobb tápintezet-ben állást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Kongreganista nőnek egy tágas bútorozott szoba kiadó. Értekezés vasárnap d. e. Horánszky-utca 7. szám, II. em. 19. ajtó.

Magános nő tisztességes lakótársnőt keres. Üllői-út 87. földszint 3.

Finom acélárúk.

Zsebkések, ollók, borotvák, asztali evőeszközök, manikűr készletek, kerti eszközök és korcsolyák nagy választékban kaphatók.

Dreher Ignác és Fia cég

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14. Alapítattott 1845

Szerkesztésért felelős:
HEDWIG STEFI.